Ազգ
Azg

21 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 2004 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 185 (3116)

186 (3117)

Օսերը դիմում են սադրանքների

Ռուսական որոշ լրատվամիջոցներ երեկ հաղորդեցին, թե իբր վրաց-հարավօսական սահմանի էրգնեթի բնակավայրում վրացական կողմից հարձակում է եղել Հայաստանի քաղաքացիների վրա: Ինչպես գրել է «Ազգը» նախորդ համարներում, Վրաստանը անօրինական է համարում ռուս-վրացական սահմանի Ներքին Զամարագ-Ցխինվալ-էրգնեթի ուղին եւ թույլ չի տալիս հայերին Ռուսաստանից ճանապարհը շարունակել ու հասնել Հայաստան: Մասնավորապես «Ռեգնում» գործակալությունը գրում է, որ ավտոբուսի երկու կին ուղեւորների, երբ մոտեցել են վրաց ոստիկանական կետին՝ հարցնելու, թե ինչու իրենց թույլ չեն տալիս շարունակել ճանապարհը, վրաց ոստիկանները հայհոյել են եւ ավտոմատի կրակահերթերով ստիպել հեռանալ հարավօսական տարածք: Ըստ «Ռեգնումի», երեկ գիշեր վրացական կողմից դիմակավորված եւ զինված մարդկանց մի խումբ հարձակվել է մեքենաների հայ վարորդների վրա եւ նրանց ծեծել: «Ազգը» Թբիլիսիի վստահելի աղբյուրներից տեղեկացավ, որ ռուսական լրատվամիջոցների տարածած հաղորդագրությունը բացահայտ սադրանք է: Նկատենք, որ օսական կողմը վրացական իշխանություններին վարկաբեկելու նպատակով փորձում է օգտագործել անելանելի վիճակում հայտնված հայերին: Չի բացառվում, որ առաջիկա օրերին այլեւայլ սադրանքներ ձեռնարկեն օսերը: Վաղը եռօրյա այցով Վրաստան է մեկնելու Հայաստանի նախագահը: Բնականաբար, սա լավ առիթ կլինի օսերի համար՝ դիմելու սադրանքների եւ մեղադրելու Թբիլիսիի իշխանություններին:

Օսկանյանը հակասական հայտարարություններ է անում

Թուրքիայի հայկական քաղաքականությունն ընդգծված թշնամական է, իսկ ո՞րն է Հայաստանի թուրքական քաղաքականությունը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Հայաստանի արտգործնախարարը վերջին մի քանի շաբաթների ընթացքում Թուրքիայի՝ Եվրոմիությանը հնարավոր անդամակցության, Անկարայի կողմից Հայաստանի շրջափակման եւ հայ-թուրքական հարաբերությունների մասին անում է հակասական հայտարարություններ:

«Ներկայումս Թուրքիայի ու Հայաստանի միջեւ չկան դիվանագիտական հարաբերություններ, եւ սահմանը փակ է, ինչը բարդացնում է Հայաստանի տնտեսական դիրքը», ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հոկտեմբերի 19-ին Հռոմում ասել է Վարդան Օսկանյանը: Իտալիայի արտաքին գործերի ինստիտուտի եւ Իտալիայում Հայաստանի դեսպանության համատեղ կազմակերպած «Հարավային Կովկաս. տարածաշրջանի կայունությունն ու անվտանգությունը» թեմայով կլոր սեղանի իր ելույթում Օսկանյանը նշել է, որ Եվրոմիությանը Թուրքիայի ինտեգրումը նոր հնարավորություններ կբացի Անկարայի եւ Երեւանի հարաբերությունների կարգավորման հարցում:

Օսկանյանի ելույթին անդրադարձել է նաեւ CNN-Turk հեռուստաընկերությունը: «Մեր ցանկությունն է, որ Թուրքիա-Հայաստան սահմանադռները բացվեն: Թուրքիայի եւ Ադրբեջանի հետ մեր սահմանների առ այսօր փակ լինելը մեր երկրի տնտեսանկյունից լուրջ դժվարությունների աղբյուր է: Հայաստանը հոգով եվրոպական երկիր է, ԵՄ-ի չափանիշներին հասնելու ուղղությամբ կարեւոր քայլեր է կատարում: ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությունը դրական զարգացում է լինելու, քանի որ դրանով Եվրոպայի սահմանները մոտենալու են ընդհուպ Հայաստանին: Անկարայի հետ բանակցությունների սեղանի շուրջ նստելու առումով Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը նախապայման չէ Թուրքիայի համար», ասել է նախարար Օսկանյանը:

Տես էջ 3

ԴԻՏԱՐԺԱԿԱՆ ԱԶԴ

Վաղը ՀՀ նախագահը կմեկնի Վրաստան

Հոկտեմբերի 22-ին Միխայիլ Սաակաշվիլու հրավերով եռօրյա պաշտոնական այցով Վրաստան կմեկնի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը:

Բագրատաշենի սահմանակետում տեղի կունենա Հայաստանի նախագահի դիմավորման պաշտոնական արարողությունը: Այնուհետեւ Վրաստանի նախագահի նստավայրում նախագահը հանդիպումներ կունենա Վրաստանի խորհրդարանի նախագահ Նինո Բուրջանաձեի, վարչապետ Զուրաբ Ժվանիայի հետ: Ռոբերտ Քոչարյանին կհյուրընկալի նաեւ Համայն Վրաց կաթողիկոս-պատրիարք Իլյա Երկրորդը: Հայաստանի նախագահը ծաղկեպսակ կդնի Վրաստանի միասնականության համար զոհված

կկայանա նախագահներ Ռոբերտ Քոչարյանի եւ Միխայիլ Սաակաշվիլու առանձնազրույցը, որին կհաջորդեն երկու երկրների պատվիրակությունների բարձր մակարդակի բանակցությունները: Հայաստանի եւ Վրաստանի նախագահները հանդես կգան համատեղ մամուլի ասուլիսով:

Այցի շրջանակում Հայաստանի հերոսների հուշահամալիրին, ինչպես նաեւ կմասնակցի Թբիլիսիի տոնին նվիրված միջոցառումներին: Նախատեսվում է նաեւ Ռոբերտ Քոչարյանի հանդիպումը Վրաստանի հայ համայնքի ղեկավարների հետ:

Հոկտեմբերի 24-ին հանրապետության նախագահի գլխավորած պատվիրակությունը կվերադառնա Երեւան:

Լիբանանի վարչապետը հրաժարական տվեց

Լիբանանի վարչապետ, հայտնի միլիարդատեր Ռաֆիկ Հարիրին չորեքշաբթի օրը հրաժարական է տվել եւ ասել, որ չի ձեւավորելու նոր կառավարություն, հաղորդում է «Ռոյթեր» գործակալությունը: Հարիրին հրաժարական է տվել նախագահ Էմիլ Լահուդի հետ հանդիպումից հետո: Վերջինս ընդունել է հրաժարականը: Վեց ամիս հետո Լիբանանում տեղի են ունենալու խորհրդարանական ընտրություններ, ինչը նշանակում է, որ Հարիրիին հաջորդող վարչապետը վեց ամիս հետո ստիպված է լինելու իր հրաժարականը ներկայացնել: Հարիրին պետք է հրաժարական տար դեռ մեկուկես ամիս առաջ, սակայն ձգձգում էր՝ կապված Լիբանանի տարածքից սիրիական երեք հազարանոց զորքի դուրսբերման հետ: Առանց Դամասկոսի գիտության Լիբանանը չի կարող կայացնել քաղաքական կարեւորագույն որոշումներ: ԱՄՆ-ը եւ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը հերթական անգամ հորդորել են Սիրիային՝ Լիբանանի տարածում մնացած 14 հազար զորքը դուրս բերել:

Հիշեցնենք, որ վերջերս Լիբանանի ղեկավար Էմիլ Լահուդի նախագահությունը երկարաձգվեց երեք տարով: Ենթադրվում է, որ արդեն այսօր նոր կառավարություն կազմելու հետ կապված խորհրդակցություններ կսկսվեն: Ըստ «Ռոյթերի», նախկին վարչապետ Օմար Քարամեն համարվում է ամենահավանական թեկնածուն: Վերջինս եղբայրն է Լիբանանի մեկ այլ նախկին վարչապետ Ռաշիդ Քարամեի, որը սպանվեց 80-ականների վերջերին, Տրիպոլիից Բեյրութ վերադարձի ճանապարհին: Այս սպանությունը համարվում է աշխարհում ամենաառեղծվածային կազմակերպվածներից մեկը: Ուղղաթիռում, որով ճայրաքաղաք էր վերադառնում վարչապետը, պայթած ռումբը խլեց միայն Քարամեի կյանքը, որը նստել էր անմիջապես օդաչուի հետեւի նստարանին: Բարձրաստիճան մյուս ութ պաշտոնյաները չտուժեցին: Ուղղաթիռը առանց վնասվածքների վայրէջք կատարեց Բեյրութում, մնում էր միայն դուրս բերել Քարամեի դիակը:

Թավրիզում բացվեց Ադրբեջանի հյուպատոսություն

Երեկ Իրանի Թավրիզ քաղաքում բացվել է Ադրբեջանի գլխավոր հյուպատոսությունը: Բաքվի «Զերկալո» գրում է, որ, ըստ 1992 թ. երկկողմ համաձայնագրի, Ադրբեջանը պետք է հյուպատոսություն ունենար Թավրիզում, իսկ Իրանը՝ Նախիջեւանում: Եթե Նախիջեւանում Իրանի հյուպատոսությունը գործում է տարիներ, ապա Թավրիզում հյուպատոսություն բացելու հարցը ձգձգվում էր քաղաքական նկատառումներով: Թեհրանի իշխանությունները մտահոգություն ունեին, որ ազերիներով բնակեցված Թավրիզում հյուպատոսության բացումը կարող է անջատողականության մղել Իրանի ադրբեջանցիներին: Ժամանակին Ադրբեջանի նախկին նախագահներից Աբուլֆազ Էլչիբեյը Թավրիզը համարում էր միացյալ Ադրբեջանի մայրաքաղաք:

Կոռումպացվածության աստիճանով Հայաստանը 82-րդ տեղում

Երեկ Լոնդոնում «Տրանսփերանսի ինթերնեյշնլ» կազմակերպությունը հրապարակել է տարեկան հերթական զեկույցը: Այս տարի հետազոտություն է անցկացվել 146 երկրներում: Հայաստանը «Կոռուպցիայի ընկալման ինդեքս-2004»-ում զբաղեցնում է 82-րդ տեղը՝ 3,1 ինդեքս ցուցանիշով: Աշխարհի ամենաքիչ կոռումպացված երկիրը, ինչպես եւ անցյալ տարի, համարվել է Ֆինլանդիան՝ 9,7 ինդեքսով 10 բալանոց համակարգում: Հայաստանը ԱՊՀ երկրներից ավելի կոռումպացված է միայն Բելառուսից: Վրաստանը Տաջիկստանի, Թուրքմենստանի, Անգոլայի, Կոնգոյի, Փղոսկրի Ափի եւ Ինդոնեզիայի հետ կիսում է 133-րդ հորիզոնականը, իսկ Ադրբեջանը ԱՊՀ երկրների մեջ համարվել է ամենակոռումպացվածը (143-րդ տեղ): Աշխարհի երկրների մեջ Ադրբեջանից ավելի կոռումպացված են միայն Չադը, Մյանմարը, Նիգերիան, Հայիթին եւ Բանգլադեշը: Ռուսաստանը զբաղեցրել է 90-րդ, Ուզբեկստանը եւ Մոլդովան՝ 114-րդ, Կիրգիզիան, Ղազախստանը եւ Ուկրաինան՝ 122-րդ տեղերը:

Փաուելն ակնարկում է, որ «վարդյա հեղափոխությունը» ռուս-ամերիկյան համագործակցության արդյունք էր

ԱՄՆ պետքարտուղար Քոլին Փաուելն ամերիկյան «Յու էս էյ թուդեյ» օրաթերթի հոկտեմբերի 18-ի համարում ասել է, որ ԱՄՆ-ը Ռուսաստանի հետ համագործակցում է երկկողմ հետաքրքրությունների շրջանակներում: «Վրաստանի օրինակով մենք ցույց տվեցինք (դա): Երբ Շեւարդնաձեն շատ ծանր դրության մեջ էր, պարզ էր, որ տեղի է ունենալու հեղափոխություն, քանի դեռ ինչ-որ բան չի արվում», ասել է Փաուելը: ԱՄՆ պետքարտուղարը նշում է, որ արտգործնախարար Իգոր Իվանովի հետ տեղի ունեցավ հեռախոսազրույց եւ նա մեկնեց Թբիլիսի: «Երբ Իգորը վայրէջք կատարեց Թբիլիսիում, ես զրուցեցի նրա հետ, նա մեկնեց տեսնելու Շեւարդնաձեին, եւ վերջինս հասկացավ, որ իր համար ավելի լավ է հրաժարականը»:

Հարցազրույցում Փաուելն ասել է, որ Մ. Նահանգներն այժմ ներկայություն ունեն այնպիսի տարածաշրջաններում, ինչը դժվար էր պատկերացնել 15 կամ 20 տարի առաջ: «Մենք աշխատում ենք Հայաստանի եւ Ադրբեջանի հետ, որպեսզի Լեռնային Ղարաբաղի հարցում ինչ-որ բան անենք», ասել է նա:

Երեւանի Վահան Թեքեյանի կրթօջախը 50 տարեկան է

Վաղ առավոտից տոնական տրամադրությունը թեւածում էր Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքում գտնվող Վահան Թեքեյանի անունը կրող կրթօջախում: 50-րդ աշունը բոլորած կրթօջախը մուտքից զարդարված էր գունզգույն փուչիկներով, իսկ միջանցքներում ցուցադրված էին դպրոցի սաների եւ մանկավարժների ձեռքի աշխատանքները՝ գոբելեններ, գորգեր, ձեռագործ ծածկոցներ, քանդակներ, ջրաներկ նկարներ եւ փայտե սկահակներ: Վաղ առավոտյան առաջին զանգից հետո կրթօջախի սաներն ու մանկավարժները թարմ ծաղիկներով զարդարեցին բակում տեղադրված Վ. Թեքեյանի արձանը եւ հերթապահեցին կրթօջախի մուտքի մոտ: Քիչ անց հոբելյանական միջոցառմանը հրավիրված հյուրերին դիմավորեցին շամպայնով լցված բաժակներով եւ ուղեկցեցին դահլիճ, որտեղ անցկացվեց միջոցառումը: Հուզիչ էր հատկապես առաջին շրջանավարտներ Հակոբ Ղազարյանի, Մնացական Եղոյանի,

ՀԹՄՄ նախագահ Ռ. Միրզախանյանը Վ. Թեքեյանի լուսանկարն է հանձնում դպրոցի տնօրեն Ա. Խալաթյանին:

Հովհաննես Ավետիսյանի, Հեկտոր Սարգսյանի, Կորյուն Խաչատրյանի, Սեդրակ Գյումջյանի առանձնակի ուրախությունը՝ հարազատ դպրոցի 50-ամյա հոբելյանի տոնակատարությանը ներկա գտնվելու առիթով: Կենդարյա կրթօջախի կենսունակ արմատները սնել ու աճեցրել են իսկական հայորդիներ՝ շենացնելով նրանց օջախներն ու հավերժացնելով մեր ժողովրդին:

Տես էջ 3

Ընտրական օրենսգիրքը վերամշակման կարիք ունի

ԼՂՀ Ազգային ժողովը հոկտեմբերի 20-ին գումարեց իր հերթական լիագումար նիստը:

Նախ լրացում կատարվեց 9-րդ նստաշրջանի օրենսդրական գործունեության ծրագրում՝ օրակարգ մտցվելով «1988-92 թթ. Ադրբեջանից բռնագաղթած եւ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետության քաղաքացիություն ստացած անձանց իրավական եւ սոցիալ-տնտեսական երաշխիքների մասին» օրինագիծը:

Պատգամավորներն առաջինը քննարկեցին «Սահմանված կարգի խախտմամբ պարտադիր զինվորական ծառայություն չանցած քաղաքացիների մասին» ԼՂՀ օրենքի նախագիծը: Այն խորհրդարանի քննարկմանը ներկայացրեց կառավարության լիազոր ներկայացուցիչ, պաշտպանության նախարար Սեյրան Օհանյանը: Հիմնավորելով օրինագծով նախատեսված դրույթները, Ս. Օհանյանը կոչ արեց պատգամավորներին ընդունել օրենքը վերջնական տեսքով: Էական առարկություններ չհարուցելով, օրինագիծն այդ տեսքով էլ ընդունվեց:

Առարկություններ չեղան նաեւ «Զանգվածային լրատվության մասին» եւ «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրինագծերը քննարկելու ժամանակ: ԱԺ արտաքին հարաբերությունների եւ լրատվության հանձնաժողովի նախագահ Վահրամ Աթանեսյանը դրանց առնչությամբ նշեց, որ այդ օրենքների ընդունման անհրաժեշտությունը բխում է ինչպես «Քաղաքացիական օրենսգրքի» պահանջներից, այնպես էլ եվրոպական չափանիշներին համապատասխանեցնելու նպատակադրությունից, որն, ի դեպ, դրված է հանրապետության իշխանությունների որդեգրած քաղաքական կուրսի հիմքում: Նշված օրինագծերը ընդունվեցին միաձայն:

Լրացուցիչ օրակարգ մտցված օրենքի նախագիծը եւս ընդունվեց համարյա միաձայն: Միակ առարկությունը օրենքի անվանման խմբագրման պահանջատիրության մեջ էր, որը սակայն թողնվեց անփոփոխ:

Լուրջ քննարկման առիթ դարձավ ընտրական օրենսգրքի նախագիծը: Պատգամավորները համակարծիք լինելով համամասնական ընտրակարգի ներմուծմանը, տարբեր տեսակետներ արտահայտեցին համամասնությունների առումով: Որոշ պատգամավորներ գտնում էին, որ խորհրդարանում քաղաքական համամասնությունը պետք է մեկով գերազանցի մեծամասնականի թվին: Պատգամավորների մի մասն էլ գտնում էր, որ քանի դեռ ԼՂՀ-ում քաղաքական դաշտը չի կայացել, պետք է գերապատվությունը տալ մեծամասնական հատվածին: Իսկ պատգամավոր Էդուարդ Աղաբեկյանն առաջարկեց այնպիսի ցենզեր ամրագրել նոր օրենսգրքում, որոնք, մասնավորապես, պարտադրեն պատգամավորի առողջական վիճակի առկայությունը, ինչպես նաեւ հատուկ հանցագործությունների համար դատվածություն ունեցողներին արգելեն թեկնածու առաջադրվել:

Առաջարկություն եղավ օրինագիծն ընդունել առաջին ընթերցմամբ: Այս կապակցությամբ որոշ տարաձայնություններ եղան վերջնամշակման ժամկետի առումով: Տեւական քննարկումներից հետո խորհրդարանը որոշեց խնդրո առարկայի վերաբերյալ առաջարկությունների ընդունման ժամկետ նշանակել մինչեւ նոյեմբերի 10-ը, իսկ հաջորդ լիագումար նիստում արդեն պատրաստ նախագիծը դնել խորհրդարանի քննարկմանը:

Մյուս օրինագծերը, որոնք հիմնականում ընդունվեցին լրիվ տեսքով, վերաբերում էին սոցիալական եւ արտադրական ոլորտներին:

Վերջում պատգամավորները հանդես եկան հայտարարություններով:

ԿԻՄ ԳԱԲՐԻԵԼՅԱՆ,
Ստեփանակերտ

Նախատեսվում են փոփոխություններ ԼՂՀ կառավարությունում

ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը հոկտեմբերի 19-ին Զոհված ազատամարտիկների հարազատների միություն կատարած այցի ժամանակ հայտարարել է, որ կառավարությունում սպասվում են կառուցվածքային եւ կադրային փոփոխություններ: Նախագահը դա պատճառաբանել է ժողովրդի ու իշխանությունների միջեւ կամրջի ինչ-որ տեղ խզված լինելու հանգամանքով: Ա. Ղուկասյանը, սակայն, չի մանրամասնել, թե երբ են լինելու այդ փոփոխությունները:

Կ. Գ.
Ստեփանակերտ

Պետական բարձր պարգեւ Հասմիկ Պապյանին

Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի սեպտեմբերի 20-ի հրամանագրով Հայաստանի Հանրապետության անկախության հռչակման 13-րդ տարեդարձի առթիվ աշխարհահռչակ երգչուհի Հասմիկ Պապյանին շնորհվել է ժողովրդական արտիստի կոչում:

Երգչուհուն հանձնելով պետական պարգեւը, հանրապետության նախագահը այն համարել է մի փոքր ուշացած եւ նշել է, որ ժողովրդական արտիստի կոչումը Հասմիկ Պապյանը վաղուց է վաստակել իր տաղանդով ու կենսագրությամբ: «Շնորհակալություն, որ դուք կաք եւ ձեր արվեստով հարստացնում եք մեր երկիրը», ասել է Ռոբերտ Քոչարյանը:

Երախտագիտությամբ ընդունելով պետական բարձր կոչումը, Հասմիկ Պապյանն այն համարել է պարտավորեցնող: Աշխարհահռչակ երգչուհին ընդգծել է, որ իր պարտքն է համարում տարին մեկ անգամ ելույթ ունենալ Հայաստանում՝ նշելով, որ Հայաստանը, հայ ունկնդիրն իրեն լրացուցիչ լիցք են հաղորդում:

Հասմիկ Պապյանը հանրապետության նախագահին պատմել է իր հետագա ստեղծագործական ծրագրերի մասին:

Դպրոցական արձակուրդ դեկտեմբերի 27-ից հունվարի 16-ը

ՀՀ ԿԳ նախարարի հրամանով սահմանվել է Հայաստանի հանրակրթական դպրոցների արձակուրդային ժամանակացույցը: Ըստ այդմ՝ դպրոցականների (բացի առաջին դասարանցիներից) 2004-2005 ուսումնական տարվա աշնանային (նոյեմբերի 1-7-ը ներառյալ) արձակուրդը կմիավորվի ձմեռային արձակուրդին եւ դեկտեմբերի 27-ից հունվարի 16-ը ներառյալ կհամարվեն ձմեռային արձակուրդի օրեր: Առաջին դասարանցիները կօգտվեն աշնանային արձակուրդի իրավունքից, նրանք կհանգստանան նոյեմբերի 1-7-ը ներառյալ, իսկ ձմռանը՝ դեկտեմբերի 27-ից մինչեւ հունվարի 29-ը:

«Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամ» ծրագրի բացումն Արագածոտնի մարզում

ԱՄՆ դեսպանատան ներկայացուցիչ Սինտիա Դեյլը երեկ հանդիսավոր կերպով բացեց Արագածոտնի մարզի Կարբի գյուղի մանկապարտեզի վերակառուցված շենքը: Այն վերանորոգվել է ԱՄՆ կառավարության տրամադրած դրամաշնորհի՝ համայնքի ներդրումների հաշվին: «Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամ» ծրագրի շնորհիվ Կարբի գյուղի շուրջ 233 երեխաներ կարող են օգտվել վերանորոգված եւ ապահով շենքից:

«Համայնքային ինքնաջակցման հիմնադրամ» ծրագիրն օգնում է համայնքներին իրականացնելու տեղական նշանակության փոքր ծրագրեր, որոնք հնարավորինս կլուծեն համայնքի առջեւ ծառացած առավել հրատապ խնդիրները: Այս ծրագրի կառավարումը վերապահված է ԱՄՆ Միջազգային զարգացման գործակալությանը, իսկ իրականացնում է «Փրկեք երեխաներին» կազմակերպությունը:

Գ. Գ.

Ավարտվեց «Ճոպանուղու» գործը

Գրիգոր Զանյանը դատապարտվեց 5 տարի 6 ամիս ազատազրկման

Այս տարի ապրիլի 2-ին Երեւանի ճոպանուղում տեղի ունեցած վթարը տեխնիկական անհրաժեշտ նորոգում չիրականացնելու հետեւանք էր, որը պատճառ դարձավ 5 մարդու մահվան, եւ 7-ի տարբեր աստիճանի մարմնական վնասվածքների: Պատասխանատվությունը կրում է «Ճոպանուղի» ԲԲԸ-ի գործադիր տնօրեն Գրիգոր Զանյանը: Նա մեղադրվում է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 245 հոդվածի երրորդ կետի համաձայն (անզգուշորեն տրանսպորտի միջոցներն անսարք նորոգել կամ դրանք անսարք շահագործել): Մեղադրող կողմը պահանջում էր 7 տարվա ազատազրկում եւ վնասի լիակատար հատուցում: Տուժածներից միայն մեկի՝ Իրանի Իսլամական Հանրապետության քաղաքացի Ալի Աքբար Զարեհի իրավահաջորդը պահանջում էր 50 հազար ԱՄՆ դոլարի չափով հատուցում:

Երեկ առաջին ատյանի դատարանը կայացրեց Գրիգոր Զանյանին 5 տարի 6 ամսով ազատազրկելու որոշում: Վնասի հատուցումը մի դեպքում մասնակի, մյուս դեպքում ամբողջությամբ պետք է իրականացվի դատարանի վճռի համաձայն, իսկ Ալի Աքբար Զարեհի իրավահաջորդը կստանա 5 հազար 750 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ հատուցում:

Ն. Պ.

Արտադրողները չեն կարողանում կամ չեն ցանկանում կատարել սննդամթերքի անվտանգության օրենքի պահանջները

Սպառողների միությունը Որակի պետական տեսչության հետ վերջերս կատարել է 18 տեսակ զովացուցիչ եւ հանքային ջրերի ուսումնասիրություն՝ լաբորատոր փորձաքննություն եւ պիտակավորման պայմանների ստուգում: Պիտակավորման պահանջներից տարբեր կարգի շեղումները կազմել են մոտ 90 տոկոս: Որպես կանոն, արտադրողները «մոռանում» են հատկապես արտադրության տարեթվի ու պիտանելիության ժամկետի նշումներն ու իրենց տվյալները՝ հասցե, հեռախոս: Կամ էլ բավարարվում են այդ պայմաններից միայն մեկը նշելով:

Ինչ վերաբերում է լաբորատոր ստուգումներին, հանքային մի քանի ջրերի մեջ դրանք բացահայտել են հանքայնացման 10 չափանիշներից մեկնումեկի պակաս: Երեւույթը, բարեբախտաբար, զանգվածային բնույթ չի կրել: Անկախ նրանից, որ հասարակական կազմակերպությունն ու պետական կառույցը սկսել են համագործակցել իրար հետ, արդյունքներն այդպես էլ նկատելի չեն: Ուսումնասիրությունների արդյունքները ընդամենը ներկայացվել է առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարին: Վերջինիս նախարարությունը նույնպես համարժեք ուսումնասիրություններ է կատարում: Սակայն առայժմ համարժեք միջոցառումների մասին, վարչական պատժամիջոցներ եւ այլն, որեւէ տեղեկություն չկա:

«Դեռ մեզ չի հաջողվել հայտնաբերել նաեւ մակնշված ձու, իսկ ձուն պիտանելիության շատ կարճ ժամկետ ունի՝ 7-9 օր: Մեր բողոքներին ի պատասխան մեզ ուղարկեցին («Արզնին» ու «Լուսակերտը»), բոլոր կանոններով մակնշված ձվերի նմուշներ, որոնք, սակայն որեւէ վաճառակետում չկան: Երբ զանգահարեցի եւ տարակուսանք հայտնեցի, պատասխանեցին, որ միայն մի հոսքագիծ ունեն մակնշում կատարող», ասում է Սպառողների միության նախագահ Արմեն Պողոսյանը:

Կաթնամթերքի պիտանելիության ժամկետը 72 ժամ է: Ուսումնասիրությունների համաձայն, պիտակավորումն ընդհանրապես բացակայել է վաճառքի ներկայացվող պաղպաղակի վրա եւս: Արտադրության ամսաթիվ երբեք չեք տեսնի որեւէ պաղպաղակի վրա:

Կ. Գ.

Պարզաբանում Լենինգրադյան թիվ 30 շենքի ջրամատակարարման մասին

Խմբագրությունը հետեւյալ նամակն է ստացել ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովի նախագահ Ռոբերտ Նազարյանից.

«Ազգ» թերթի հոկտեմբերի 7-ի համարում տպագրված «Բնակիչները բողոքում են, իսկ պատասխանատուները պատճառաբանում են վերանորոգման աշխատանքները» հոդվածում բարձրացված՝ Երեւանի Լենինգրադյան փողոցի թիվ 30 շենքի ջրամատակարարման գրաֆիկը չպահպանելու հարցի կապակցությամբ ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը պարզաբանումներ էր պահանջել Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ-ի գլխավոր տնօրեն Ռ. Վոլֆինգից, որին ի պատասխան՝ հանձնաժողովին ուղղված 11.10.2004 թ. N 41/01-950 գրությունում պրն Վոլֆինգը մասնավորապես նշում է.

«Տվյալ տարածքի եւ, մասնավորապես, Լենինգրադյան 30 շենքի ջրամատակարարման գրաֆիկի փոփոխությունն, ի թիվս այլ հանգամանքների, պայմանավորված է ջրամատակարարման կարգավորման համար կատարվող գոտեւորման աշխատանքներով, որով նպատակ է հետապնդվում բնակչության առավել լայն շրջանակների ջրամատակարարման տեւողության մեծացման եւ ի վերջո մոտ ապագայում շուրջօրյա ջրամատակարարման ապահովման:

Ջրամատակարարման գրաֆիկի փոփոխության մասին, իրազեկման այլ եղանակներից բացի, Լենինգրադյան 30 շենքի բնակիչները տեղեկացվել են նաեւ Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ-ի 10.09.2004 թ. N 41/01/844 գրությամբ»:

Գրությունում պրն Վոլֆինգը նշում է նաեւ, որ Լենինգրադյան 30 շենքի ջրամատակարարման 15-ժամյա գրաֆիկը կվերականգնվի նոյեմբեր ամսվա սկզբին:

Միաժամանակ տեղեկացնում եմ, որ ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողովը ծրագրել է հոկտեմբեր-նոյեմբեր ամիսներին հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչների մասնակցությամբ ուսումնասիրել հանձնաժողովի կողմից 2004 թ. ապրիլի 30-ին ընդունված՝ Երեւանի «Ջրմուղ-կոյուղի» ՓԲԸ-ի կողմից կենցաղային կարիքների համար խմելու ջրի մատակարարմանը ներկայացվող սպասարկման որակի նվազագույն պահանջների, ինչպես նաեւ ջրամատակարարման գրաֆիկների պահպանման ընթացքը եւ արդյունքներն ամփոփող հաշվետվությունը քննարկել հանձնաժողովի նիստում:

Ռ. ՆԱԶԱՐՅԱՆ

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԴ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ /հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն /հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահաւաք ծառայութիւն /հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

Եվրոպահայերի առաջին համագումարը հրավիրվեց Եվրոխորհրդարանի շենքում

Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը դիտարկելով որպես ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցության նախապայման

Երկու թուրքական թերթերի ուշադրության կենտրոնում էր եվրոպահայերի առաջին համագումարը, որը հրավիրվել է Եվրոխորհրդարանի շենքում: Նախորդ օրը համագումարին անդրադարձել էր թուրքական հանրային հեռուստատեսությունը: Հատկանշական է, որ համագումարի նախօրեին Եվրոհանձնաժողովը զեկուցագրով Եվրամիությանն առաջարկեց անդամակցության բանակցություններ սկսել Թուրքիայի հետ:

Նկատի ունենալով եվրոպահայ կառույցների վերաբերմունքը Թուրքիայի ԵՄ-ին անդամակցության խաղաղասեր երկիր է, մարդու իրավունքները հարգող, իսկ Թուրքիան խոստանում է կատարել բարիդրացիական հարաբերությունների տարրական նորմերը, թուրքական բանտերում շարունակվում են խոշտանգումները, ճնշումների են ենթարկվում կրոնական փոքրամասնությունները, երկրում հետեւողականորեն ոչնչացվում են հայկական հուշարձանները, թուրքական քրեական նոր օրենսգրքով պատիժ է սահմանվում նրանց, ովքեր կարտահայտվեն Հայոց ցեղասպանության մասին, եւ ավելի քան 30 տարի բռնազավթված է Կիպրոսը»:

կան սահմանի բացումը պայմանավորում է Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցով, պահանջում է, որ Հայաստանը հրաժարվի Հայոց ցեղասպանության միջազգային ճանաչման գործընթացից: Մենք ցեղասպանության ճանաչումը Թուրքիային որպես նախապայման չենք առաջադրում: Սակայն ճանաչման հարցը մեր արտաքին քաղաքականության օրակարգում է: Մենք ծգտում ենք, որ միջազգային կազմակերպություններն ու պետությունները ճանաչեն ցեղասպանությունը, որովհետեւ ճանաչումը դիտարկում ենք իբրեւ Հայաստանի անվտանգու-

թյան երաշխիք: Թերեւս Հայաստանի համար լավագույն երաշխիքը կլիներ այն, որ ցեղասպանությունը ճանաչեր Թուրքիան: Դրանով հանդերձ, դա նախապայման չէ: Այս կարգի հարցերը պատրաստ ենք քննարկել դիվանագիտական նորմալ հարաբերությունների հաստատումից հետո»:

ՀՀ փոխարտգործնախարար Շուգարյանի պատասխանները թեեւ տրամաբանական են, բայց եւ այնպես հակասում են եվրոպահայերի առաջին համագումարի տրամադրություններին, որտեղ էլ համագումարը փորձի Հայոց ցեղասպանությունը որպես նախապայման Թուրքիային առաջադրել ԵՄ-ին անդամակցության համար: Ինչո՞ւ: Այն պարզ պատճառով, որ եթե Հայաստանը որպես նախապայման Թուրքիային չի առաջադրում Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը, ինչո՞ւ պիտի առաջադրեն ԵՄ-ի անդամ պետությունները, այն էլ ելնելով եվրոպահայերի համագումարի պահանջներից: Թերեւս այդ հարցին, թեկուզ մասնակի, կպատասխաներ համագումարում Ռուբեն Շուգարյանի ելույթը, սակայն դրան չեն արձագանքել ոչ թուրքական թերթերը, ոչ էլ BBC-ի թուրքական ծառայությունը:

բանակցություններին, կարելի է ասել, որ համագումարի հրավիրումը զեկուցագրի հրապարակումից հետո ամենեւին էլ սովորական զուգադիպություն չէ:

Երկօրյա այս համագումարը կազմակերպել է Բրյուսելում տեղակայված Եվրոպահայերի ֆեդերացիան, Եվրոխորհրդարանում միացյալ ձախերի խմբի ղեկավար, ֆրանսիացի խորհրդարանական Ֆրանսիս Վյուրցի անմիջական աջակցությամբ: Համագումարի աշխատանքներին եվրոպահայ կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ մասնակցել են Հայաստանի փոխարտգործնախարար Ռուբեն Շուգարյանը եւ եվրոպացի խորհրդարանականները:

Թուրքական «Ռադիկալ» թերթը հոկտեմբերի 20-ի համարում, անդրադառնալով համագումարին, նշում է, որ թեեւ նրա օրակարգում Թուրքիայի մասին որեւէ ակնարկ չկար, սակայն եզրափակիչ հայտարարությամբ պահանջվում է Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը: Ըստ «Ռադիկալի», ԵՄ-ի անդամ 25 պետությունների ղեկավարների համար նախատեսված հայտարարության տեքստում համագումարը պահանջում է Թուրքիային չընդունել ԵՄ-ի կազմում՝ մինչեւ Հայոց ցեղասպանության ճանաչելը, ապա եւ մասնավորում. «Հայաստանը

Բացի թուրքական թերթերից, եվրոպահայերի առաջին համագումարին անդրադարձել է նաեւ BBC-ի թուրքական ծառայությունը, ավելին՝ հարցերով դիմել ՀՀ փոխարտգործնախարարին, ստանալով հետաքրքրական պատասխաններ: Մինչ Շուգարյանի պատասխաններին անդրադառնալը նշենք, որ BBC-ի թուրքական ծառայության տեղեկությամբ առաջին օրը համագումարում առանձին երկու նիստով քննարկվել են «Եվրոպայում բնակվող հայերի մշակույթի եւ ինքնության», «ԵՄ-Հայաստան հարաբերություններին» առնչվող հարցերը: Երկրորդ օրը քննարկման է դրվել ԵՄ-ի ընդարձակման գործընթացին առնչվող հարցը:

BBC-ի թուրքական ծառայությունը համագումարի եզրափակիչ հայտարարության մասին բացարձակապես չի հիշատակում, թերեւս դրանով էլ տարբերվում է թուրքական թերթերից: Ինչ վերաբերում է նրա հարցերին, ապա Շուգարյանը պատասխանելով դրանց, վերստին կրկնել է Թուրքիայի հետ առանց որեւէ նախապայմանի երկխոսություն հաստատելու Հայաստանի պատրաստակամությունը:

Այնուհետեւ նա ավելացրել է. «Սակայն Թուրքիան բանակցություններին կառուցողական մոտեցում չի ցուցաբերում: Հայ-թուրքա-

ՏԻԳՐԱՆ ԾԱՌԵՅԱՆ

Վատիկանն ու Իսրայելի ռաբբունապետը դատապարտել են հայ հոգեւորականի վրա հարձակումը

Իսրայելական «Հաարեց» թերթը երեկ հաղորդել է, որ Վատիկանը եւ Իսրայելի գլխավոր ռաբբունապետը միասնաբար դատապարտել են Երուսաղեմի հայոց պատրիարքարանի լուսարար Նուրհան արք. Մանուկյանի դեմ հին քաղաքի հրեական կրոնական ուսումնական հաստատության ուսանողի կատարած արարքը:

Հռոմում երեքշաբթի արված հայտարարության մեջ նրանք կրոնական առաջնորդներին կոչ են արել հրապարակավ բողոքել, երբ հոգեւորականների, կրոնական խորհրդանիշերի եւ Սուրբ վայրերի հանդեպ կատարվում են անհարգալից արարքներ: Իբրեւ օրինակներ հայտարարության մեջ նշվել են գերեզմանները պղծելու եւ հայոց պատրիարքարանի եպիսկոպոսի վրա հարձակվելու վերջին դեպքը:

Հռչակագիրը միաժամանակ իշխանություններին հորդորում է հարգել Երուսաղեմի սրբազան բնույթը եւ բացահայտորեն կանխել բոլոր անհարգալից գործողությունները, որոնք կարող են վիրավորել Երուսաղեմի կրոնական տարբեր համայնքների անդամների զգացմունքները:

Հռչակագիրը կազմվել է կաթոլիկ եւ հրեական կրոնական առաջնորդների եռօրյա հանդիպման ընթացքում, որը տեղի է ունեցել Գրոտա Ֆերատայում, Հռոմից հարավ: Այս անգամ քննարկվել են հուդայիզմի եւ քրիստոնեության դրույթներում սոցիալական արդարության եւ էթիկայի հարցերը, իսկ նախորդ հանդիպումները նվիրվել են մարդկային կյանքի եւ ընտանիքի արժեքներին, ինչպես նաեւ հասարակության մեջ Ավետարանի կարեւորությանը:

Վատիկանի պատվիրակությունը գլխավորել է Վատիկանի նախկին գործիչ կարդինալ Խորխե Մեխիան, իսկ իսրայելյան պատվիրակությունը՝ Հայֆայի գլխավոր ռաբբի Շար Յիշուվ Կոհենը:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Երեւանի Վահան Թեքեյանի կրթօջախը 50 տարեկան է

1-ին էջից

Դպրոցի դահլիճում հոբելյանական միջոցառման մասնակիցներին կրթօջախի կեսդարյա պատմությունը ներկայացրեց տնօրեն (դպրոցի շրջանավարտ) Անահիտ Խալաթյանը՝ մեկիկ-մեկիկ նշելով ու երախտագիտության խոսքեր հղելով բոլոր այն մանկավարժներին, որոնց անձնուրաց նվիրման արդյունքում դպրոցի սաներն իրենց արժանի լուման են ներդնում հանրապետության տնտեսության, գիտության, կրթության, մշակույթի եւ այլ բնագավառների զարգացման գործում: «Մեր կրթօջախի արմատները խորն են եւ մաքուր: Եվ եթե դա էլ ուղեկցվում է խոր հավատով ու հույսով, սիրով ու երկյուղածությամբ Բարձրյալի նկատմամբ, պարտությունն ընկրկում է», նշեց տկն Խալաթյանը: Նա հատկապես նշեց ու խորին շնորհակալություն հայտնեց ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի ԹՄՄ կենտրոնական վարչությանը, որի ուշադրության ու աջակցության շնորհիվ 90-ականները եղան թե՛ վերանորոգման, թե՛ կաբինետների ստեղծման, թե՛ դասասենյակների կահավորման, համակարգչային դասարանների ու ատամնաբուժարան բացելու տարիներ: Թվելով բոլոր բարերարներին, երախտագիտության խոսք հղեց տկն Խալաթյանը հայ ժողովրդի այն զավակներին, ովքեր գիտեն կրթության հարգը, ովքեր առանց երկմտելու սատար են կանգնում կրթօջախներին՝ հասկանալով, որ այստեղից է սկսվում ազգի պահպանման, բարգավաճման եւ հարատեւման գործընթացը:

Կեսդարյա հրաշալի կրթական ճամփա անցած Վահան Թեքեյանի անունը կրող կրթօջախին Վեհափառ հայրապետի օրհնության գիրը ընթերցեց Հովակիմ աբեղա Մանուկյանը: Թեքեյանցիներին ջերմ ու շնորհակալ խոսքեր հղեց գիտության, կրթության նախարար Սերգո Երիցյանը եւ կրթօջախի տնօրեն Անահիտ Խալաթյանին հանձնեց նախարարության հուշամեդալը: Նախարարության պատվոգրին արժանացան ուսուցիչներ Ռաֆիկ Կարապետյանը, Կարինե Պետրոսյանը, Մարիամ Մինասյանը, իսկ շնորհակալագրերին՝ Օֆելյա Հովհաննիսյանը, Աննա Քեռյանը, Սոնիկ Սարգսյանը, Գայանե Ղարիբյանը, Եվգենյա Մինասյանը, Աիդա Յոլյանը: Մալաթիա-Սեբաստիա համայնքի արհմիութենական կոմիտեի որոշմամբ կրթօջախի 9 ուսուցիչներ կրկին պարգեւատրվեցին պատվոգրերով: Յուրօրինակ էր նաեւ Ծաղկաձորի քաղաքապետ Գարուն Միրզոյանի նվերը՝ 1-շաբաթյա հանգիստ դպրոցի ուսուցիչներին Ծաղկաձորում: Շնորհավորանքի ու ողջույնի ուղերձներ ընթերցեցին ՀԹՄՄ նախագահ Ռուբեն Միրզախանյանը (կրթօջախին նվիրելով Վ. Թեքեյանի նկարը), ԱՄՆ-ի եւ Կանադայի ԹՄՄ կենտրոնական վարչության փոխատենապետ, գրականագետ դոկտ. Երվանդ Ազատյանը՝ նշելով, որ Թեքեյանի անունը կրող կրթօջախները թե՛ Հայաստանում, թե՛ սփյուռքում ճանաչված են որպես հայեցի դաստիարակության կրթական լավագույն ավանդույթներ կրող ուսումնական հաստատություններ:

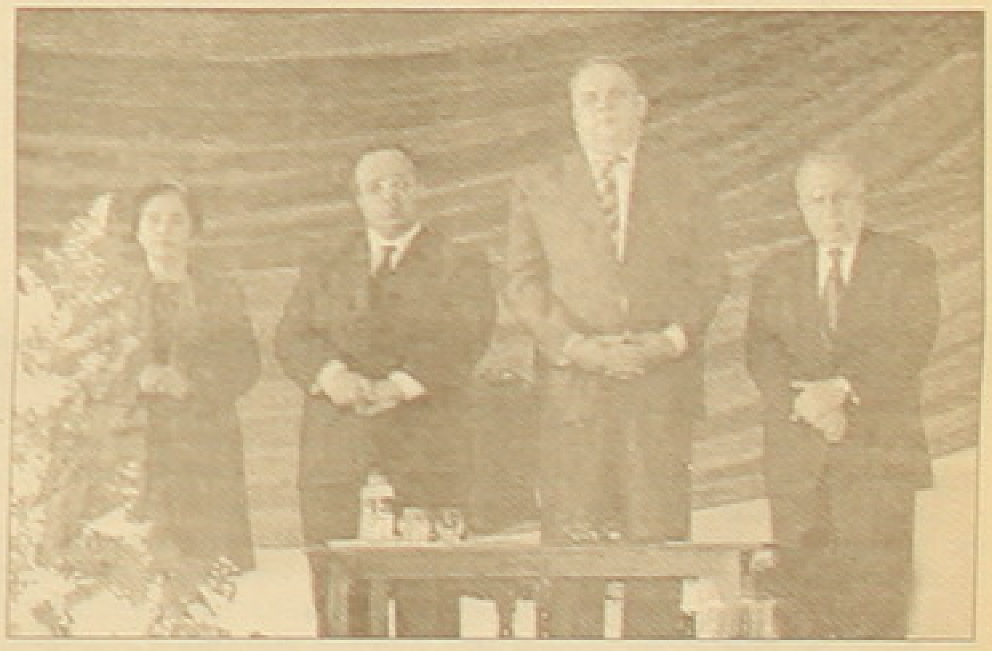

Տիկին Ա. Խալաթյան, նախարար Ս. Երիցյան, պրն Ռ. Միրզախանյան եւ պրն Ե. Ազատյան:

Բազմաթիվ ջերմ շնորհավորանքներ հնչեցին համայնքի ղեկավար Աղվան Գրիգորյանի, քաղաքապետարանի կրթության վարչության, «Ծիծեռնակ» մանկական հանդեսի գլխավոր խմբագիր Անուշ Վարդանյանի, Հալեպից ժամանած Նվարդ Մադոյան-Ղարակչյանի ու նրա դստեր՝ Սալբի Ղարակչյանի (ատամնաբույժ) կողմից:

Միջոցառումը դահլիճում եզրափակվեց կրթօջախի վերջին տարվա շրջանավարտ Լուսինե Մնացականյանի ջերմ ու հուզիչ ելույթով, որն ուղղված էր կրթօջախի մանկավարժներին: Իհարկե, հոբելյանն առանց ճոխ սեղանների ու բաժակաճառերի չի լինում: Դպրոցի ընդարձակ միջանցքում գեղեցիկ զարդարված ճոխ սեղանները կամերային եւ ազգագրական նվագախմբերի ելույթները մեկտեղեցին բոլորին ու հնչեցին բարեմաղթանքի բաժակաճառերը: Հանրապետությունում իր կրթական նոր որակով ու ուսուցմամբ փայլող 50-ամյա Վահան Թեքեյանի կրթօջախն օրինակ է ծառայում մյուս դպրոցներին. ահա սա էր այն հստակ գնահատականը, որ հրաժեշտից առաջ տվեց գիտության, կրթության նախարար Սերգո Երիցյանը:

ՄԱՐԻԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆ

Օսկանյանը հակասական հայտարարություններ է անում

1-ին էջից

ՀՀ ԱԳՆ մամուլի եւ տեղեկատվության վարչության տարածած հաղորդագրության մեջ նշվում է, որ «նախարարը կանգ առավ նաեւ Թուրքիայի ԵՄ-ին անդամակցության բանակցությունների առաջադրած հարցերի վրա, ներկայացնելով այդ կապակցությամբ Հայաստանի դիրքորոշումը»: Սակայն հաղորդագրության մեջ չի նշվում, թե ինչ է ասել Օսկանյանը: Այդ պատճառով մենք դիմում ենք արել ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ին եւ CNN-Turk-ին:

Եթե Հռոմում Հայաստանի արտգործնախարարը հայ-թուրքական եւ հայ-ադրբեջանական սահմանների փակ լինելու հանգամանքը համարում է բացասական Հայաստանի տնտեսության զարգացման համար, ապա մեկ ամիս առաջ մամուլի ասուլիսում պնդում էր, որ առանց նավթամուղների, գազամուղների, շրջափակման պայմաններում 100 տարի անց էլ Հայաստանի տնտեսությունը զարգանալու է ու զարգանում է: Հիշեցնենք նաեւ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ելույթը հունիսի 23-ին Եվրոխորհրդում: Պատասխանելով թուրք պատգամավորի հարցին, Քոչարյանը նկատել էր. «Եթե կարծում եք, որ առանց ձեզ գոյատեւել չենք կարող, սխալվում եք: Հայաստանն առանց Թուրքիայի էլ գոյատեւում է եւ նորմալ զարգանում»:

Անշուշտ, պաշտոնյայի հայտարարություն անելուց առաջ գիտեր, թե ո՞վ է լսարանը, ո՞ր ականջների համար է խոսում: Սակայն, մյուս կողմից, Հայաստանի բարձրաստիճան պաշտոնյաների հայտարարությունները, հատկապես երբ հայ-թուրքական հարաբերությունների ամբողջ համալիրի են վերաբերում, հաճախ հակասական են:

Այսպես, եթե Հռոմում Օսկանյանն ակնարկում է, որ Թուրքիայի անդամակցությունը ԵՄ-ին ցանկալի է հայ-թուրքական հարաբերությունները կարգավորելու առումով, ապա հոկտեմբերի 11-ին Երեւանում հայտարարեց, թե Թուրքիան արժանի չէ ԵՄ-ի հետ անդամակցության բանակցություններին: «Այն երկիրը, որը փակել է Հայաստանի հետ սահմանը եւ որի քրեական օրենսգրքում պատիժ է նախատեսվում Հայոց ցեղասպանության ճանաչման, ինչպես նաեւ Կիպրոսի տարածքից թուրքական զորքերը դուրս բերելու օգտին արվող արտահայտությունների համար, արժանի չէ այսօր ԵՄ ընդունվելու բանակցությունների իրավունք ստանալու: Մենք գտնում ենք, որ Թուրքիան դրան պատրաստ չէ», ասել էր Օսկանյանը:

Դրանից առաջ, ինչպես Հռոմում արած հայտարարությունն է, արտգործնախարարը տարբեր առիթներով ցանկալի էր համարել ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությունը: Վերջերս, Հայաստանի պաշտպանության նախարարը եւս, Երեւանում ընդունելով Արեւմտաեվրոպական միության փոխնախագահ Մարկո Զակերային, Հայաստանի համար շահավետ էր համարել ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությունը:

Ի տարբերություն Երեւանի, Թուրքիան Հայաստանի հետ հարաբերություններում հստակ քաղաքականություն է վարում: Այլ խնդիր է, որ այդ քաղաքականությունն ակնհայտ թշնամական է, Անկարան հարաբերությունների հաստատման համար բերում է նախապայմաններ, որոնք անհարիր են միջազգային պրակտիկային, հայ-թուրքական հարաբերությունները պայմանավորում է երրորդ երկրի քմահաճույքով, վերջապես՝ Հայաստանի հասցեին սպառնալիքներ է հնչեցնում, արդեն 11 տարուց ավելի շրջափակման մեջ պահում, ինչն ագրեսիայի մի տարբերակ է:

Թվում է, Հայաստանն էլ ունի Թուրքիայի հանդեպ հստակ քաղաքականություն: Մասնավորապես հայ-թուրքական հարաբերությունների կարգավորման, դիվանագիտական կապեր հաստատելու առումով Երեւանն ընդունելի է համարում առանց նախապայմանների քաղաքականությունը: Ինչ վերաբերում է ԵՄ-ին Թուրքիայի անդամակցությանը, ապա Հայաստանի պաշտոնյաները մեկ ցանկալի, մեկ անընդունելի են համարում Անկարայի մուտքը Եվրոպա: Թուրքիայի անդամակցությունը ԵՄ-ին Հայաստանի համար լավ է, թե վատ, այլ խնդիր է: Փաստն այն է, որ անդամակցության հարցում Եվրոպայի համար «հայկական գործոնը» 10-րդական է: Եվրոպան Հայաստանին եւ սփյուռքին չի հարցնելու՝ Թուրքիային ընդունե՞լ իր շարքերում, թե՞ ոչ: Լավագույն դեպքում «հայկական գործոնը» Բրյուսել-Անկարա բանակցություններում կարող է դառնալ սակարկության առարկա:

ԽՆԴԻՐՆԵՐ

Տունկայական հարաբերությունները դեղորայքի ոլորտում անմատչելի դարձրին բնակչության լայն խավերի համար: Գնագոյացման ազատ մեխանիզմով գործող այս ոլորտը եւս մեկ տարի գների բարձրացման նոր անակնկալներ է մատուցում: Հայաստանի դեղագործական շուկայի յուրահատկությունը, բերեւս, ավելացված արժեքի բավական բարձր հարկաչափով (20 տոկոս)՝ նաեւ դեղորայքի հարկումն է, ինչպես հագուստի ու կոշիկի: Այս հանգամանքը ստվերի խորացմանն ու գնագոյացման քաոսին նպաստող կարեւոր գործոն է դարձել: ԱԺ սոցիալական, առողջապահության եւ բնապահպանության հանձնաժողովը վերջերս ուղղակի ուսումնասիրություններ է կատարել մայրաքաղաքի դեղատներում եւ հետաքրքրական իրողություն բացահայտել՝ մեծածախ նույն գներով ներկրված դեղերը տարբեր դեղատներում վաճառվում են մինչեւ 20 տոկոս տարբերությամբ գներով: Կավինտոնի մեծածախ գինը 2785 դրամ է, դեղատներում վաճառվում է 2500-ից մինչեւ 3360 դրամի սահմաններում: Ռոցեֆինի մեծածախ գինը 4180 դրամ է, դեղատներում 4000-ից մինչեւ 5000 դրամ է: «Ազգի» հարցերին պատասխանում է հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Մինասյանը:

ԱԺ նախագահին կից առողջապահության խորհուրդը նաեւ այդ հարցն է քննարկել, բայց որպեսզի ճիշտ լինեն տվյալները, սեպտեմբերի 23-ին կայացած նիստի որոշմամբ առողջապահության նախարարությանը, հարկային ծառայությանը, մաքսային պետական կոմիտեին հանձնարարվել է ներկայացնել դեղերի շրջանառության վրա ավելացված արժեքի հարկի ներգործության վերլուծությունը: Ընդհանրական այդ վերլուծությունից հետո, նաեւ կեսանց դեղերի շրջանառությունը:

- Ես ձեզ հետ համաձայն եմ, բայց ներկրողներն այս մասին տարբեր վերաբերմունք ունեն, մի մասը գտնում է, որ դա ճիշտ է, մյուս մասը՝ հիմնականում սկսնակները՝ ոչ: Դրա նպատակահարմարությունն էլ կորոշվի միայն ընդհանուր ուսումնասիրություններից հետո:

Ինչ վերաբերում է առավել էժան ճանապարհով ձեռք բերված կեղծ ու ժամկետանց դեղերին,

ՍՊԱՌՈՂԻ ՇԱՀԵՐԻՑ

Ինչո՞ւ են թանկանում դեղերը

Պետությունը պետք է միջամտի մանրածախ գների սահմանմանը

գուստի ու կոշիկի: Այս հանգամանքը ստվերի խորացմանն ու գնագոյացման քաոսին նպաստող կարեւոր գործոն է դարձել: ԱԺ սոցիալական, առողջապահության եւ բնապահպանության հանձնաժողովը վերջերս ուղղակի ուսումնասիրություններ է կատարել մայրաքաղաքի դեղատներում եւ հետաքրքրական իրողություն բացահայտել՝ մեծածախ նույն գներով ներկրված դեղերը տարբեր դեղատներում վաճառվում են մինչեւ 20 տոկոս տարբերությամբ գներով: Կավինտոնի մեծածախ գինը 2785 դրամ է, դեղատներում վաճառվում է 2500-ից մինչեւ 3360 դրամի սահմաններում: Ռոցեֆինի մեծածախ գինը 4180 դրամ է, դեղատներում՝ 4000-ից մինչեւ 5000 դրամ է: «Ազգի» հարցերին պատասխանում է հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Մինասյանը:

- Չե՞ք կարծում, որ ավելացված արժեքի հարկը գոնե դեղերի նկատմամբ չպետք է կիրառվի, քանի որ դեղը սովորական ապրանք չէ:

- Ստացվում է, որ այս հարկատեսակը կիրառելով, բյուջե ենք լցնում, որպեսզի օգնենք կարիքավորին, բայց նույն այդ կարիքավորը դեղ չի գնում նույն այդ հարկի պատճառով, որովհետեւ բարձրանում են գները:

- Իսկապես, մեր հարեւան Վրաստանում, այդ հարկատեսակն ընդհանրապես հանվել է, Ռուսաստանում 10 տոկոս է, Ադրբեջանում՝ 18: Հասկանալի է, որ ներկրողը ինչքան հարկ քիչ վճարի, այնքան մատչելի կդառնան գները:

Ներկրողների խոսքը լսելով, որոշակի քայլեր կձեռնարկվեն: Որակյալ եւ մատչելի դեղորայքային ստացվում ապահովելու համար օրենսդրական բարեփոխումներ են պետք:

Կան երկրներ, ինչպես Ֆրանսիան, Իտալիան, Բելգիան, որտեղ նույնիսկ շուկայի պայմաններում դեղերի գները խստորեն վերահսկում ու կարգավորում է պետությունը: Այդ երկրներում գների կարգավորման մեխանիզմ է գործում՝ պետությունը սահմանում է դեղամիջոցների միասնական մանրածախ գները եւ դրանց թույլատրելի սահմանները:

Բայց պետությունը պետք է այնպես միջամտի, որ գոնե այդ դեղերի գները իր նշած սահմաններում լինեն, եւ այդ մասին առանձին տեղեկատվություն ապահովի, որ, օրինակ, տվյալ դեղամիջոցը 500 դրամից ավելի չպետք է արժենա: Դեղերի մասին օրենքում նման դրույթ չկա, հիմա դեղերի գները կարգավորելու ու վերահսկելու վերաբերյալ նոր նախագիծ է մշակվել, բայց թե ինչ մեխանիզմով կկիրառվի, արդեն կառավարությունն է որոշելու:

- **Անկախ ավելացված արժեքի հարկից, մաքսակետերում նաեւ հսկիչ գներ են սահմանվում, դարձյալ 20 տոկոսի սահմաններում, եւ բացի այդ այս հարկատեսակը գանձվում է անմիջապես այստեղ եւ ոչ թե իրացումից հետո, ինչպես այն երկրներում, որոնց ուզում ենք ընդօրինակել: Ի վերջո, այս բոլոր արատավոր իրողությունները աշխուժացնում են նաեւ կեղծ ու ժամ**կետանց դեղերի շրջանառությունը: ...

դրանք մատչելի են ցածր գնողունակությամբ բնակչության լայն խավերին, բայց առողջության անվտանգության խնդիրներ կարող են առաջացնել: Ժամանակին ստուգումների կազմակերպման օրենքով առողջապահության նախարարությունը դեղատներում ստուգումներից 3 օր առաջ պետք է զգուշացներ տնտեսվարողին: Վերջերս կառավարությունը հանդես է եկել մի նախաձեռնությամբ, որով առաջարկում է 3 օր առաջվա այդ նախազգուշացումը հանել: Նաեւ իրավապահների խնդիրն է շուկա դրանց ներթափանցումն ու իրացումը կանխելը: Բայց եթե մենք կարողանանք գների որոշակի մատչելիություն ապահովել, նման խնդիրների առաջ չենք կանգնի:

- **Ձեր կարծիքով, ներկրողի կողմից դեղերի կամայական, քաոսային գների առկայության գլխավոր պատճառը, այնուամենայնիվ, ո՞րն է, անկախ նրանից, թե որ շուկան է թելադրում ազատ գնագոյացումը:**

- Այդ շուկան նոր է ձեւավորվում մեզանում, եւ մենք չենք կարող համեմատվել զարգացած երկրների հետ, որոնք այս փուլն արդեն անցել են: Սա այն դեպքն է, որ անկախ ազատ շուկայի օրենքներից, պետությունը պետք է միջամտի: Սակայն այս իրողության դեմ միասին պետք է պայքարել: Դա եւ իրավապահների, եւ օրենսդրի, եւ հասարակության խնդիրն է: Որակյալ ու մատչելի դեղ գնելու իրավունքից բացի հասարակությունը նաեւ ահազանգելու պարտականություն ունի:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

ՆԱՄԱԿ

Կվերադարձվե՞ն ժողովրդի փողերը

ՀՀ ԱԺ նախագահ Արթուր Բաղդասարյանին

1980 թ. կնոջս հետ որոշեցինք խնայդրամարկղ գումար դնել, որպեսզի հետագայում մեր երեխաները կարիքի մեջ չլինեն եւ կարողանան գոնե այդ փողերով մեզ հողին հանձնել: ԽՍՀՄ-ի փլուզումից, ՀՀ անկախացումից հետո՝ 1993 թ. հունվարի 1-ից շրջանառության մեջ մտավ դրամը: Դոլարը նոր էր մուտք գործել Հայաստան, 1 դոլարն արժեր 66-70 կոպեկ:

Մի 3-4 տարի առաջ խոսակցություն էր գնում, որ այդ գումարները պետք է վերադարձվեն ժողովրդին. առաջին փուլում 80 տարեկանից մեծերին, ապա 75-ից բարձր տարիքավորներին եւ այդպես շարունակվի: Պրն Արթուր Բաղդասարյան, այդ ժամանակ Դուք «Օե» կուսակցության նախագահն էիք եւ ԱԺ պատգամավոր: Շատ հաճախ հարց էիք բարձրացնում ԱԺ նիստերում՝ դրամարկղում եղած ժողովրդի փողերը վերադարձնելու մասին: ԱԺ մի նիստում անգամ ինքներդ հայտարարեցիք, որ «ԱՊՀ երկրները դրամարկղում եղած ժողովրդի գումարները վերադարձրել են, բացի Հայաստանի Հանրապետությունից»: Այդ մասին, պրն Բաղդասարյան, անձամբ ես խոսել եմ Ձեզ հետ ֆրանսիական համալսարանում, հոդված եմ գրել «Ազգ» թերթում: Պրն Բաղդասարյան, երբ ընտրվեցիք ԱԺ նախագահ, անձամբ ես շատ ուրախացա, որ խնայդրամարկղում եղած ժողովրդի ավանդների հարցը շուտ կլուծվի հօգուտ ժողովրդի: Բայց հակառակ իմ կարծիքի՝ այդ ավանդների հարցը ձգձգվում է, թե ե՞րբ կլուծվի՝ չենք հասկանում:

Վերջերս ԱԺ աշնան նիստում ժողովրդի ավանդների մասին հարց բարձրացվեց: Առաջինը Վ. Դալլաքյանն առաջարկեց ավանդների հարցը հետաձգել 30 օրով՝ մինչեւ եղած հարցերը պարզաբանվեն, չհասկացանք՝ ի՞նչ հարցեր պետք է պարզվեն: Ես անձամբ Վ. Դալլաքյանի մասին լավ կարծիք ունեմ, համարում եմ ժողովրդամոտ, մարդամոտ, ազգասեր եւ ճիշտ ու տեղին քննադատող: Նրան միայն ժողովրդի ելույթներից գիտեմ:

Ես 85 տարեկան եմ, ընտանիքս կազմված է 6 շնչից՝ կինս, տղաս, հարսս եւ երկու թոռս: Երբեմն հոգի թռցակառու ենք եւ երբեմն հոգի էլ չեն աշխատում: Երբեմն թոշակը մեկ զամբյուղի արժեք է: Որպես ՀՊ-ի երկրորդ կարգի հաշմանդամ, ունեմ 4-5 արտոնություններ: Բոլոր արտոնությունները ՀՀ-ում վերացվեցին, բայց ԱՊՀ երկրներում պահպանվում են: Ստացած թոշակների կեսից ավելին տալիս ենք պետության ծախսերին: Մնացած գումարը հազիվ բավականացնում է ցամաք հացի: Արդեն վաղուց տան համար ոչինչ չենք գնում, վաճառելու բան էլ չի մնացել:

ԳՈՒՐԳԵՆ ԲԱԲԱՅԱՆ,
Մանկավարժ, ՀՊ-ի երկրորդ
կարգի հաշմանդամ, աշխատանքի
եւ պատերազմի վետերան

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ ՀՀ ՆԱԽԱԳԱՀԻՆ

Դալմայի այգիների ճակատագրով մտահոգ

Մեծարգո նախագահ,

Ձեր պաշտոնական ելույթներում Դուք բազմիցս նշել եք, որ թեեւ շարունակվելու է Երեւան քաղաքի կառուցապատումը, սակայն դա լինելու է ոչ Դալմայի այգիների հաշվին, որ այդտեղ չի հատվելու ոչ մի ծառ ու թուփ, չի ավերվելու որեւէ կանաչ տարածք:

Ձեր այդ հայտարարությունը մեծ ոգեւորություն առաջացրեց: Սակայն որոշ ժամանակ անց պարզ դարձավ, որ ի հակադրություն Ձեր հավաստումների՝ Դալմայի այգիները կառուցապատվելու են:

Դալմայի այգիների տարածքը 533 հեկտար է, իսկ պահպանման գոտով հանդերձ՝ 780 հեկտար: Ըստ նախատեսվող ծրագրի պահպանվելու է միայն 256 հեկտարը, որը բոլոր կողմերից եռիզվելու է շինություններով եւ դառնալու է ճանապարհային հանգույց: Փաստորեն, Դալմայի այգիների այսպես կոչված «գոտեւորման» ծրագիրն իրականում ոչ այլ ինչ է, քան այգիների ոչնչացում:

Դժբախտաբար, առանց լուրջ վերլուծությունների ու քննարկումների, ինչպես նաեւ հաշվի չառնելով հասարակության կարծիքը, շինարարության տակ է դրվում հազարամյակների պատմություն ունեցող, ավանդական երկրագործական, բնապահպանական եւ, ընդհանրապես, բազմաֆունկցիոնալ նշանակության անգնահատելի մի համալիր:

Այդ այգիները ստեղծվել են մեր նախնիների քրտնաջան ու հետեւողական աշխատանքի շնորհիվ: Նրանք 3000 տարի առաջ կառուցել են 450 եւ 51 մետր երկարության ժայռափոր թունելներ ներառող Դալմայի հայտնի ջրանցքը (գործում է առ այսօր) եւ անջրդի տարածքը դարձրել են ոռոգելի: Այդ հողատարածքը նախնական վիճակի համեմատությամբ ձեռք է բերել որակական նոր հատկանիշներ: Փաստորեն, այդ տարածքը մարդու ձեռքով դարձել է երկրագործության ոսկե ֆոնդ հանդիսացող բնության վերափոխման անգնահատելի մի հուշարձան. հրաշալի մի օրինակ, թե ինչպես կիսաանապատային դոտը համառ ու հետեւողական աշխատանքի շնորհիվ կարելի է դարձնել բերրի հողատարածք, ծաղկուն այգի:

Բազմադարյան մշակության արդյունքում մեր նախնիներն այստեղ ընտրել ու զարգացրել են խաղողի, ծիրանի եւ պտղատու բազմաթիվ տեղական սորտեր: Անցյալ դարի պեղումներով հայտնաբերվել են մոտ 3000 տարվա վաղեմության, 800-1000 լ տարողությամբ 400 կարաս, որոնց մեջ պահպանված պտուղների կորիզներով եւ այլ գտածոներով հաստատվել է, որ դրանք մինչեւ այժմ պահպանվել ու աճում են այդ այգիներում:

Այստեղ դեռ կանգուն են նաեւ մոտ 500 տարեկան հաստաբուն վեց կաղնիներ, որոնց մոտակայքում եղած քարանձավը, ըստ պատմաառասպելական տեղեկության, Անահիտ աստվածուհու դիցարանն է: Ըստ ավանդության, արհավիրքների ժամանակ Դալմայի այգիներն աստվածուհին է խնամել՝ զերծ պահելով ավերումներից:

Այդ այգիները նաեւ հիմք են ծառայել Հայաստանում խաղողագործության եւ գինեգործության բնագավառների գիտական ուսումնասիրությունների համար:

Հայ ժողովրդի մշակութային ժառանգություն Դալմայի այգիների տարածքը մտցված է ՀՀ գիտությունների ակադեմիայի կազմած բնության հուշարձանների ցանկում (1985 թ.), իսկ ՀՀ մշակույթի նախարարության ցուցակներում արձանագրված է որպես մշակութային հուշարձան (Երեւանի քաղաքապետը 2000 թվականին այդ կարգավիճակն ապօրինաբար չեղյալ համարեց): Այգիների տարածքը տեղ է գտել նաեւ ցարական Ռուսաստանի 19-րդ դարի «Հասուկ նշանակության օբյեկտների» շարքում:

Դալմայի այգիների տարածքն իր լանդշաֆտային, գեղագիտական եւ միկրոկլիմայական հատկանիշներով ստեղծում է յուրահատուկ մի համալիր, որը Երեւան քաղաքի համար ծառայում է որպես թթվածին մատակարարող շտեմարան՝ միաժամանակ նվազեցնելով օդում փոշու եւ մյուս անցանկալի նյութերի առկայությունը, ինչպես նաեւ առանձնակի հմայք տալիս մեր մայրաքաղաքին:

Հիմք ընդունելով Դալմայի այգիների բազմաշերտ ու բազմաքիսի նշանակությունը, 1990-91 թթ. կասեցվեց դրանց սեփականաշնորհումը եւ օրինական ճանապարհով՝ ՀՀ նախարարների խորհրդի եւ դրան հաջորդած կառավարության որոշումներով, այգու հողատարածքն այգեգործական եւ բանջարաբոստանային կուլտուրաների մշակման նպատակով հանձնվեց վարձակալության:

Ներկայումս Դալմայի այգիների տարածքը զբաղեցված է խաղողի ու պտղատու ծառերի այգիներով եւ մշակաբույսերի դաշտերով:

Այսօր այդտեղ երկրագործությամբ է զբաղվում 1800 վարձակալ, որոնց վարձակալական պայմանագրերի ժամկետներն ավարտվում են 2004-2028 թվականներին:

Չնայած դրան, Երեւանի քաղաքապետարանը, անտեսելով գործող օրենքները եւ ոտնահարելով վարձակալների իրավունքներն ու արժանապատվությունը, որոշ տարածքներ արդեն օտարել է, իսկ առանձին հողամասեր աճուրդի հանել:

Որոշ պաշտոնյաներ իրենց ելույթներում եւ պաշտոնական գրություններում վարձակալական պայմանագրերն ապօրինի են համարում: Ստացվում է, որ նրանք ապօրինի են համարում նաեւ ՀՀ նախարարների խորհրդի եւ դրա իրավահաջորդ կառավարության համապատասխան որոշումները:

Դալմայի այգիների «գոտեւորման» ծրագիրը քաղաքաշինական խոշոր խնդիր է, սակայն դրան վերաբերող պաշտոնական որոշումներն անհատական բնույթի են, այսինքն՝ երկրորդական նշանակություն ունեն:

Գործընթացը ցույց է տալիս, որ Դալմայի այգիների «գոտեւորման» ծրագիրը, դրան վերաբերող որոշումները, այդ տարածքից կատարված հողահատկացումները եւ հողամասերն աճուրդի հանելը, ինչպես նաեւ վարձակալների նկատմամբ անխիղճ ու անմարդկային վերաբերմունքը հակասում են ՀՀ սահմանադրությանը, հողային եւ քաղաքացիական օրենսգրքերին, քաղաքաշինության, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության էկոլոգիական փորձաքննության, իրավական ակտերի մասին օրենքներին, բնության պահպանության մասին ՀՀ օրենսդրության հիմնադրույթներին եւ այլ օրենքների, ինչպես նաեւ ՀՀ վավերացրած միջազգային մի շարք կոնվենցիաների:

Հարգելի նախագահ, վստահ ենք, որ Դուք, հավատարիմ մնալով Ձեր կոչմանն ու խոստումներին, կկասեցնեք Դալմայի այգիների հետ կապված ապօրինությունները եւ կպահանջեք այն պաշտոնյաներից, որոնք հարգալից վերաբերմունք չունեն մեր օրենքների ու մեր ժողովրդի հանդեպ եւ ազգային ու պետական շահերը ստորադասում են անձնականին, Դալմայի այգիների «գոտեւորման» ծրագրի մանրազնին ու բազմակողմանի վերլուծությունների ու քննարկումների համար պայմաններ կստեղծեք եւ կնպաստեք հայ ժողովրդի համար անգնահատելի արժեք հանդիսացող Դալմայի այգիների պահպանմանը եւ գալիք սերունդներին հանձնելուն:

Դալմայի այգիների պաշտպանության կոմիտեի անդամներից՝

ՍԻԼՎԱ ԿԱՊՈՒՏԻԿՅԱՆ
ԷԴՈՒԱՐԴ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ
ՊԱՐԻՍ ՀԵՐՈՒՆԻ
ԷԴՎԱՐԴ ՄԻՐԶՈՅԱՆ
ԼԵՎՈՆ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ
ԱՆԱՀԻՏ ՇԻՐԻՆՅԱՆ
ՀԱԿՈԲ ՍԱՆԱՍԱՐՅԱՆ

Աշխարհ

Թուրքիան չդեսք է անդամակցի Եվրոմիությանը

Թուրքիայի առաջ, որոշ վերապահումներով, կանաչ լույս վառվեց, երբ Եվրոհանձնաժողովը, բավարար դատելով նրա պատրաստվածությունը, առաջարկեց Եվրոմիությանը սկսել անդամակցության բանակցությունները: 25 երկրներից բաղկացած Եվրոմիությունն այդ առաջարկը քննարկելու է դեկտեմբերի 17-ին:

Ճանապարհը հարթելով հանդերձ, Եվրոհանձնաժողովը զգուշացրեց Թուրքիային, որ ժողովրդավարության եւ մարդու իրավունքների պաշտպանությանը միտված ուղուց յուրաքանչյուր շեղում կամ հետընթաց քայլ կհանգեցնի բանակցությունների ինքնաբերական ավարտին: Հանձնաժողովը նաեւ զգուշացրեց, որ բանակցությունները կարող են տասը կամ ավելի տարիներ տեւել առանց երաշխավորության, որ դրանից հետո Թուրքիան անպայման անդամ կդառնա, եւ իրեն իրավունք վերապահեց վերահսկելու թուրքերի մեծ քանակությամբ տեղաշարժերը Եվրոպա:

Այնպես որ, Թուրքիային սպասում է երկար եւ դժվարին ճանապարհ: Եվրոպական մակարդակներին համապատասխանելու համար նա պետք է ընդունի Եվրոմիության մոտ 80 հազար էջից բաղկացած օրենքների փաթեթը: Ավելին՝ ընդունելը դեռ բավարար չէ: Նա պետք է դրանք նաեւ կիրառի:

Եվրոպացիները լրջորեն մտահոգված են, որ Թուրքիայի անդամակցությամբ՝ ա) Եվրոպան կողողվի միլիոնավոր թուրք ներգաղթողներով, բ) Եվրոմիությունը կծախսի տարեկան մոտ 25 մլրդ դոլար այդ երկիրն իրենց մակարդակին հասցնելու համար, գ) Թուրքիան կունենա ամենաշատ քվեները Եվրոխորհրդում եւ ամենաշատ պատգամավորները Եվրոխորհրդարանում, քանի որ ամենաշատ բնակչություն ունեցող երկիրը կլինի Եվրոմիությունում:

Թուրքիայի առաջ ծառացած ամենամեծ խոչընդոտը, սակայն, այն է, որ եվրոպացիների մեծամասնությունը նրա անդամակցությանը դեմ է սոսկ այն պատճառով, որ նա եվրոպական պետություն չէ: Շատ երկրներում այժմվանից այդ առնչությամբ հանրաքվե անցկացնելու կոչեր են հնչում: 25 երկրներից մեկի ժխտողական դիրքորոշումը կարող է վերջ դնել նրա անդամակցության բանակցություններին: Ավելին՝ Եվրոմիության զեկույցում, որից Հայաստանին վերաբերող երեք պարբերությունները ներկայացնում եմ ստորեւ, Թուրքիայից պահանջվում է, չնայած անուղղակիորեն, ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը, վերացնել շրջափակումը եւ Թուրքիայում հայկական փոքրամասնության վրա դրված սահմանափակումները:

«Թուրքիայի միացումով Եվրոմիության սահմանները ընդլայնվելու են մինչեւ Հայաստան, Ադրբեջան եւ Վրաստան: Թուրքիայի միջոցով Եվրոմիությունը կկարողանա կայունացնող ազդեցություն ունենալ Հարավային Կովկասի վրա, պայմանով, որ Թուրքիան ցանկություն հայտնի լուծելու խնդիրներն իր հարեւանների հետ, նախքան անդամակցությունը: Հատկապես Հայաստանի հետ նրա հարաբերությունները կարիք ունեն բարելավվելու՝ դիվանագիտական հարաբերությունների հաստատումով եւ սահմանի վերաբացումով: Ինչ վերաբերում է ողբերգական իրադարձություններին, հատկապես 1915-16 թթ. մարդկային տառապանքներին, Թուրքիայի անդամակցության հեռանկարը պետք է մղի նրան բարելավելու երկկողմ հարաբերությունները Հայաստանի հետ եւ հաշտվելու այդ դեպքերի հետ: Կարեւոր է նաեւ, որ Թուրքիան նպաստի Լեռնային Ղարաբաղի վեճի շուրջ Ադրբեջանի եւ Հայաստանի միջեւ ստեղծված լարվածության թուլացմանը:

2003-2004 թթ. պատմության գրքերում փոքրամասնությունները դեռեւս ներկայացված են որպես պետության համար անվստահելի, դավաճան եւ վնասակար տարրեր: Իշխանությունները, այդուհանդերձ, սկսել են վերանայել դասագրքերում տեղ գտած խտրական լեզուն եւ 2004-ի մարտին մի կանոնադրություն են ընդունել, որով դասագրքերում պետք է բացառվեն ցեղական, կրոնական, սեռական, լեզվական, էթնիկական կամ դավանական խտրականությունները:

Իշխանությունների հետ շարունակվում է երկխոսությունը հրեական, հունական եւ հայկական դպրոցներում զույգ տնօրենների գոյության հարցի շուրջ: Այդ դպրոցներում փոխտնօրենները կրթության նախարարությունը ներկայացնող մահմեդականներ են, որոնք ավելի մեծ իշխանություն ունեն, քան տվյալ համայնքի տնօրենները: 2004-ի մայիսին կրթության նախարարությունը նշեց, որ այն երեխաները, որոնց մայրերը փոքրամասնություններից են, նույնպես կարող են հաճախել այդ դպրոցները: Մինչ այդ միայն այն երեխաները կարող էին հաճախել, որոնց հայրերն էին փոքրամասնությունների համայնքներից: Սակայն ծնողների փոքրամասնությունից լինելու հանգամանքը դեռեւս քննարկվելու է կրթության նախարարությունում: Հունական համայնքը, մի կողմից, խնդիրներ է ունեցել համայնքի դպրոցներում ուսուցման նոր մեթոդներ կիրառելու թույլտվություն ստանալու, ինչպես նաեւ արտասահմանում պատրաստված ուսուցիչներ հրավիրելու հարցում: Մյուս կողմից, ի հակադրություն 2003 թ. աշխատանքի օրենքի եւ իրենց քուրդ գործընկերների, հույն դասատուներն իրավունք ունեն դասավանդելու միայն մեկ դպրոցում: Հայկական համայնքն իր մտահոգությունն է հայտնել հայերեն լեզվի անբավարար ուսուցման վերաբերյալ»:

Այս պայմաններում ինչպիսի՞ն պետք է լինի հայերիս մարտավարությունը Թուրքիայի անդամակցության բանակցությունների ընթացքում: Որոշ հայ պաշտոնյաներ եւ մեկնաբաններ հակված են մտածելու, որ Եվրոմիությանն անդամակցելուց հետո Թուրքիան առավել հարկադրված կլինի ճանաչելու Հայոց ցեղասպանությունը եւ իրավունքներ շնորհելու հայ փոքրամասնությանը:

Իմ կարծիքով, սա պարզապես երանելի ցանկություն է, որը հեռու է իրականությունից: Թուրքիան իր նախաձեռնությամբ երբեք նման դրական քայլի չի դիմի: Եվրոմիություն ընդունվելուց հետո նա դրա համար ոչ մի պատճառ չի ունենա: Դրա վառ օրինակը մենք այժմ էլ տեսնում ենք ընդունվելու նախաշեմին. քրեականորեն պատժելի դարձավ (մինչեւ 10 տարի բանտարկություն) Հայոց ցեղասպանության ճանաչումը:

Հաղթաթուղթը դեն գցելու փոխարեն հայերը պարտավոր են կարծր դիրքորոշում որդեգրել հասկացնելով Թուրքիային, որ մինչեւ իրենց պահանջները չբավարարվեն, նրանք հետադարձելու են յուրաքանչյուր քայլ՝ համագործակցելով բոլոր այն եվրոպացիների հետ, որոնք դեմ են նրա անդամակցությանը: Թուրքիան չի կարող հարմար թեկնածու համարվել մինչեւ չորդեգրի եվրոպական արժեքները: Մինչ օրս նա գրավյալ է պահում Կիպրոսի (ԵՄ-ի անդամ պետություն) մի մասը, շրջափակում է Հայաստանը, խախտում է քրդերի եւ այլ փոքրամասնությունների (հայեր, հույներ, հրեաներ, ասորիներ եւ ալեւիներ) իրավունքները, ոչ միայն հրաժարվում է ճանաչել Հայոց ցեղասպանությունը, այլեւ արգելում է մարդկության դեմ գործված այդ ահավոր ոճրագործության նշումն անգամ:

Սկզբնական շրջանի մերժումներից հետո տարիներ անց թուրքերը ստիպված կլինեն հաշվի նստել բոլոր նրանց հետ (ներառյալ հայերին), ովքեր դեմ էին նրա անդամակցությանը:

Միայն նման կարծր դիրքորոշման դեպքում հայերը կարող են վստահ լինել, որ Թուրքիան Եվրոմիության անդամ չի դառնա Հայոց ցեղասպանության 100-ամյակի օրերին՝ մինչեւ չընդունի այն եւ չքավի մեղքերը:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ,
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

Եգիպտոսցի բժիշկները բուժում են Արաֆաթի գրիպը

Պաղեստինյան ինքնավարության ղեկավար Յասեր Արաֆաթը գրիպով հիվանդ է: Իսրայելական «Հաարեց» թերթի տվյալներով, եգիպտոսցի մի խումբ բժիշկներ նրան բուժելու նպատակով արդեն մեկնել են Այսրհորդանանի Ռամալլա քաղաք:

2001 թ. դեկտեմբերից Ռամալլայի իր նստավայրում շրջափակված Արաֆաթի ինքնազգացողությունը վերջերս վատացել է: Ի հայտ են եկել գրիպի նշաններ, բարձր ջերմություն եւ թուլություն: Հաղորդվում է, որ այդ պատճառով Արաֆաթը չի կարողացել ավարտել ուրբաթ օրվա աղոթքը, ինչպես նաեւ հետաձգել է մի քանի գործնական հանդիպում եւ խորհրդակցություն:

«Հաարեցը» նշում է, որ վերջին տարիներին Արաֆաթի առողջական վիճակի առնչությամբ տարածվել են բազմաթիվ ասեկոսեներ: Շատերը կարծում են, թե Արաֆաթն իր հիվանդությունները օգտագործում է որպես դիվանագիտական միջոց, որպեսզի խուսափի անցանկալի հանդիպումներից: Ըստ վերլուծաբանների, ներկայիս «գրիպը» Արաֆաթին հնարավորություն է տալիս կարեւոր որոշումների ընդունումից ձեռնպահ մնալ մինչեւ ԱՄՆ նախագահական ընտրությունների ավարտը:

Ի դեպ, Արաֆաթի գրիպին առնչվող լուրերը համընկան Եվրոմիության կողմից Իսրայելի վրա գործադրվող այն ճնշումներին, որոնցով պահանջվում է թույլատրել Արաֆաթի մեկնումը Գազայի հատված՝ վարչապետ Ահմեդ Կուրեիի լիազորությունների ընդլայնման պայմանով:

ԸՆՏՐԱՐՇԱՎ

Քերին ամերիկացի հրեաներին դիմել է իրենց լեզվով

Դեմոկրատական կուսակցությունից ԱՄՆ նախագահության թեկնածու Ջոն Քերին Ֆլորիդայի նահանգում ծագումով հրեա ընտրողների հետ հանդիպման ժամանակ ներկաներին դիմել է իվրիտերենով եւ կոչ է արել քվեարկել իր օգտին: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ հանդիպման ավարտից հետո ներկաներին բաժանվել են «Ամերիկացի հրեաները կողմ են Քերիին» մակագրությամբ պաստառներ, ինչպես նաեւ «Քերի, Էդվարդս» մակագրությամբ շապիկներ:

Ամերիկացի հրեաներին իր կողմը գրավելու նպատակով Քերին նաեւ ասել է, որ անցյալում ինքն առիթ է ունեցել թռչելու իսրայելական ռազմօդանավով: Նա ավելացրել է, որ իր նախագահ ընտրվելու դեպքում հնարավոր կլինի «ավելի լավ պաշտպանել Իսրայելը եւ պատասխանատվության կանչել ահաբեկչությունը պաշտպանող արաբական երկրներին»:

Սակայն դեմոկրատների թեկնածուն հանդիպման ընթացքում չի հիշատակել իր հրեական արմատները: Անցյալ տարի «Բոստոն գլոբ» թերթի լրագրողներին հաջողվել էր պարզել, որ Ջոն Քերիի հայրական պապը՝ Ֆրից Կոնը, եղել է չեխական հրեա, որն արտագաղթել է ԱՄՆ եւ Քերի ազգանունը վերցրել հրեատյացների հետապնդումներից զերծ մնալու նպատակով:

Մարդասիրական խոշոր կազմակերպությունն Իրաքից հեռանում է իր ղեկավարի առեւանգման պատճառով

Care International միջազգային մարդասիրական կազմակերպությունը երեկ հայտարարել է, որ դադարեցնում է աշխատանքն Իրաքում, քանզի երեքշաբթի օրը Բաղդադում առեւանգվել է իր ղեկավար Մարգարետ Հասանը:

Նույն կազմակերպության ավստրալական բաժանմունքի ղեկավար Ռոբերտ Գլասերը BBC-ի թղթակցին հայտնել է, որ Հասանի առեւանգումից հետո աշխատակիցները գործադուլ են հայտարարել: Հենց ավստրալական բաժանմունքն է Իրաքում ղեկավարում կազմակերպության աշխատանքը:

«Ալ Ջազիրա» հեռուստաընկերության տվյալներով, Մարգարետ Հասանին առեւանգել են նրա գրասենյակի մոտակայքում. վարորդին հանել են մեքենայից, այն տանելով անհայտ ուղղությամբ:

Իրաքցու հետ ամուսնացած իռլանդուհի Մարգարետ Հասանն արդեն 30 տարի ապրում է Իրաքում: Նրան առեւանգած իրաքյան զինված խմբավորումը դեռեւս որեւէ պահանջ չի ներկայացրել:

Մեծ Բրիտանիայի վարչապետ Թոնի Բլերը դատապարտել է առեւանգումը եւ ասել, թե «ամեն ինչ կանի» պատանդին փրկելու համար: Բրիտանական ԱԳՆ ներկայացուցչի խոսքերով, միջադեպի մանրամասնությունների մեծ մասը մնում է անհայտ: Հայտնի է միայն, որ առեւանգումը տեղի է ունեցել ժամը 7-ն անց 30-ին, երբ Մարգարետն ավտոմեքենայով գնում էր աշխատանքի:

«Ալ Ջազիրա» հեռուստաալիքով ցուցադրվել է առեւանգիչներից ստացված տեսաերիզը, որտեղ երեւում են ինքը՝ պատանդը, նրա անձնագիրը, վարկային քարտերը եւ այլ վկայականներ:

Երկու շաբաթ էլ չի անցել այն պահից, երբ իրաքցի գրոհայինները գլխատեցին բրիտանացի 62-ամյա բանվոր Քենեթ Բիգլիին: Care

International մարդասիրական կազմակերպությունը տարածել է հայտարարություն, ըստ որի Մարգարետ Հասանը երկար ժամանակ օգնել է իրաքցիներին եւ մարդասիրական գործունեությամբ զբաղվում է 25 տարուց ավելի:

Աշխարհի խոշորագույն եւ անկախ մարդասիրական կազմակերպություններից մեկը՝ Care International-ը մարդկանց օգնություն է ցույց տալիս Ասիայի, Աֆրիկայի, Լատինական Ամերիկայի, Մերձավոր Արեւելքի եւ Արեւելյան Եվրոպայի 72 երկրներում:

Մոլորակի ջերմացումն սպառնում է աղքատ երկրների տնտեսությանը

ՄԱԿ-ի բնապահպանական եւ մարդասիրական կազմակերպությունների խմբակցությունը պնդում է, որ աշխարհի կլիմայի փոփոխությունները սպառնում են աղքատ երկրների տնտեսական աճին: Իրենց նոր զեկուցագրում կազմակերպությունները նշում են, որ մոլորակի ընդհանուր ջերմացումը թույլ չի տա իրագործել ՄԱԿ-ի Հազարամյակի հռչակագրի նպատակները:

Չորս տարի առաջ շուրջ 200 պետությունների ղեկավարների ստորագրած հռչակագրում թվարկվում են սոցիալ-տնտեսական զարգացմանն ուղղված անելիքները: Մասնավորապես նախատեսվում է մինչեւ 2015 թ. աշխարհում կիսով չափ կրճատել սովյալների եւ չքավորների թիվը, կանգնեցնել վարակիչ հիվանդությունների տարածումը, բարելավել սանիտարահիգիենիկ վիճակը եւ խմելու ջրով ապահովել նոր զարգացող երկրների բնակիչներին:

Վերջերս հրապարակված ՄԱԿ-ի զեկուցագրում նշվում է, որ այդ խնդիրների առնչությամբ վիճակն անմխիթար է մոլորակի ամենաաղքատ մասում՝ Սահարայից հարավ ընկած աֆրիկյան երկրներում: Բարեգործական եւ մարդասիրական 18 կազմակերպությունների պատրաստած փաստաթղթում այդ վիճակը պատճառաբանվում է կլիմայական փոփոխություններով:

Զեկուցագրի հեղինակներից մեկը՝ Նոր տնտեսության հիմնադրամի աշխատակից Էնդրյու Սիմսը գտնում է, որ ընդհանուր ջերմացումն առավել շատ ազդում է ամենաաղքատ երկրների վրա: Նրա խոսքերով, ափամերձ շրջաններում եւ գետաբերաններում տեղի ունեցող հեղեղումները մեծ վնաս են պատճառում գյուղատնտեսությանը, ավելացնում սովյալների թիվը: Munich Re ապահովագրական ընկերության տվյալներով, միայն անցյալ տարի տարերային աղետների պատճառած ընդհանուր վնասը կազմել է 60 մլրդ դոլար:

Մոլորակի ընդհանուր ջերմացման համակարգչային մոդելավորումը ցույց է տալիս, որ նման համաղետների հաճախականությունը մեծանալու է, իսկ հետեւանքներն էլ ավելի ծանր են լինելու: Ապագայում կավելանա խմելու ջրից զրկված մարդկանց թիվը, կմեծանա վարակիչ հիվանդությունների վտանգը, կնվազի պարենի ծավալը, իսկ գաղթականների թիվը կարող է այսօրվա համեմատ ավելանալ 150 միլիոնով:

Այս անցանկալի հետեւանքները կանխելու համար անհրաժեշտ է շուտափույթ կրճատել օգտագործվող ածխաջրածնային հումքի ծավալները եւ ավելացնել Արեւմուտքի օգնությունը նոր զարգացող երկրներին: Հակառակ դեպքում Հազարամյակի հռչակագրում առաջադրված խնդիրները կմնան անիրագործելի:

ԱԶԳ **Մշակույթ**

«Պիկ ժամ»

Երեւանի դրամատիկական թատրոնում

Այնպիսի ժամանակներում ենք ապրում, որ իր մեջքը պնդացնող որեւէ իշխանություն երազել անգամ չէր կարող: Ամեն մեկը խոսում է ամեն ինչի մասին, քննադատում ում ցանկանա, պատասխանատվության, դաս ու դաստիարակի կանչում ում ուզենա (կարեւոր չէ ոչ իր եւ ոչ էլ դիմացինի տրամաչափը): Երթուղային տաքսու վարորդը, ծուխումփ անելով տանում-բերում է մարդկանց եւ իշխանություններին ջարդուփշուր անում Իրաք հայ մարդիկ ուղարկելու համար: Դասալիք սրան հայ եկեղեցուն է քննադատում «Եհովայի վկաներ» կազմակերպությանը քննադատելու համար: Սատանայապաշտների հավաքից հենց նոր դուրս եկածը խոսում է Փոսի թատրոնը ծախելու մասին: Բեմ չունեցող արտիստը հարձակվում է «Այրարատ» կինոթատրոնի հարեւանությամբ կանգնած ծմռթված կանանց հիմնախնդրի վրա: Էս ծմռթվածն էլ նոր լույս տեսած գիրքն է գովազդում... Էսպես էլ ապրում ենք: Ոչ մեկը ոչ մի բանի համար պատասխանատու չէ, ոչ մեկը չի ուզում իր գործն անել...

Բայց, դե, կան մարդիկ, որ իրենց գործն են անում ու եթե անգամ խիստ են՝ խիստ են իրենց արածի համար: Այսպես է Երեւանի Հրաչյա Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնի համար: Այսպես է, այսպես միշտ է եղել ու այսպես կլինի: Բնավորություն է:

- Մենք ոչ մեկին ոչինչ չենք պարտադրում,- մեր զրույցի ժամանակ ասաց թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար, տնօրեն, ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ Արմեն Խանդիկյանը:- Թատրոնը ձեւավորված ավանդույթներ ունի, որոնցից ամենակարեւորը՝ բարձրարժեք գեղարվեստական ստեղծագործությունների բարձրարժեք բեմադրություններ ներկայացնելն է: Մենք մեզ համար ստեղծել ենք մի նշաձող, որից ներքեւ իջնելն ինքներս մեզ երբեք չենք ներում:

Ու պատահական չէ, որ այսօրվա թատերական Հայաստանում (խոսքը զուտ մասնագիտական իմաստով է, թեեւ վատ թատրոնի ականատես կարող ենք լինել ամենուր) Երեւանի դրամատիկական թատրոնը միշտ էլ ունեցել է իր մաքուր ձեռագիրը, հարուստ գիրը: Այս օրերին էլ է հաստատվում թատրոնի ինքնությունը. հոկտեմբերի 23-ին բեմ կելնի Շեքսպիրի «Մակբեթ» ողբերգության բեմադրությունը՝ խառնակ ժամանակների մասին պատմող մի ասք, երբ իշխանատենչության, հարստության մոլուցքով բռնված շեքսպիրյան հերոսները պիտի ապացուցեն, որ մարդկային ամեն մի բարոյական արժեք ոչնչություն է: Ակամա հարաբերության մեջ ես դնում այս ողբերգության միտումը մեր ժամանակների հետ:

- Չէ, այդպես չէ,- ասում է Արմեն Խանդիկյանը:- Մենք անմահ Շեքսպիրի հավերժական այս գործը չենք ուզում «արդիականացնել», զուգահեռներ անցկացնելով մեր ժամանակների հետ: Մեր թատրոնը հանդիսատեսին երբեք ոչինչ չի թելադրել, չի ստիպել: Մենք միայն խորհելու առիթ ենք տալիս, առանց հասարակացնելու այս հզոր գործը:

Այսպես եղել է Երեւանի դրամատիկական թատրոնի 36-ամյա գործունեության ողջ ընթացքում, բոլոր բեմադրությունների ժամանակ: Այսպես է եղել նաեւ շեքսպիրյան գործերի բեմադրություններում: Մինչ օրս այստեղ 6 գործ է բեմադրվել Շեքսպիրից՝ «Ռիչարդ Երրորդը», «Կարմիր եւ սպիտակ վարդերի պատերազմը» (այս բեմադրությունների հեղինակը թատրոնի հիմնադիր Հրաչյա Ղափլանյանն է), «Համլետ», «Հուլիոս Կեսար», «Ռոմեո եւ Ջուլիետ», որոնք բեմադրել է թատրոնի այսօրվա գեղարվեստական ղեկավարը: Եվ, ահա, վեցերորդը՝ «Մակբեթը»: Այս բեմադրության ժամանակ բեմ են դուրս գալու 28 արտիստ:

Ի տարբերություն շատ ու շատ թատրոնների, այստեղ միջոցները միշտ բավարարել են: Ինչպե՞ս: Դա գեղարվեստական ղեկավարի եւ տնօրենի շնորհի՞վ է: Անշուշտ: Բայց միայն սա չէ թատրոնի հաջողությունների, միշտ բարձրում մնալու փաստը:

- Մեր թատրոնն աշխատավայր չէ, գործատեղ չէ,- ասում է Արմեն Խանդիկյանը:- Սա մեր տունն է, որի բնակիչներից ամեն մեկը մեծագույն պատասխանատվությամբ է ներս մտնում այս շենքը:

Դրամատիկական թատրոնին քիչ թե շատ ծանոթ ամեն մեկը կարող է հաստատել Արմեն Խանդիկյանի ասածը: Այստեղ ոչ մեկը երկրորդական չէ, բոլորն էլ պատասխանատու՝ ամեն մեկն իր ոլորտի համար: Եվ ամենախիստ ղեկավարներից մեկը՝ Արմեն Խանդիկյանը, ինչ-որ չափով կարող է հանգիստ լինել, որ գործը չի տապալվի: Ամեն դեպքում նա՝ Արմեն Խանդիկյանը, բոլորին օգնում է: Գիտե, որ բարձր հեղինակություն ունի ամեն տեղ: Ու պատահական չէ, որ թատրոնի հետ կապված բոլոր հարցերում, անգամ թատրոնի շրջակա տարածքներում կատարված ամեն ինչի համար իրենց աջակցությունն են բերում ամենաբարձրաստիճան անձինք, այդ թվում՝ երկրի նախագահը եւ վարչապետը: Վարչապետ Անդրանիկ Մարգարյանն իսկապես այս թատրոնին նվիրված մարդ է եւ ամեն կերպ աջակցում է:

- Իր երիտասարդական տարիներին մեր թատրոնի բոլոր ներկայացումներին ներկա է եղել,- ասում է Արմեն Խանդիկյանը:- Ու պատահական չէ, որ հիմա էլ ներկա է, գոնե պրեմիերաներին:

Վերջին մեկ տարում Երեւանի դրամատիկական թատրոնը 124 ներկայացում է տվել, ներկայացվել է 16 ստեղծագործություն: Դրանք եւ հին, եւ նոր ներկայացումներ են:

- Հին ներկայացում ասած բանը մեզ մոտ չկա,- շարունակում է Արմեն Խանդիկյանը:- Մենք երկու-երեք-չորս տարին մեկ վերականգնում ենք հները, անգամ գրեթե նոր բեմադրություններ ենք դնում: Այսպես եղավ, օրինակ, «Ռոմեո եւ Ջուլիետի» պարագայում, երբ գրեթե հիմնովին վերափոխված նոր բեմադրություն բեմ հանվեց՝ նոր կատարողներով:

Արմեն Խանդիկյանին պետք չէ բացատրել թատրոնի «ոսկե կանոնները»: Նա դրանք լավ գիտե: Դրանցից մեկն այն է, որ ամեն մի բեմադրություն ժամանակի ընթացքում մաշվում է: Կարեւորն այն է, որ ժամանակին հասցնես «մեխերն ամրացնել»:

Բարդ, անչափ բարդ է ամեն մի թատրոնի «խոհանոց»-ը: Այդպես է նաեւ դրամատիկական թատրոնում: Հին, անգամ փառահեղ ներկայացումների կողքին պետք է ստեղծես նորերը, որպեսզի թատրոնդ չմեռնի, թատրոնը չմեռնի:

- Պետական բյուջեն քիչ գումար կարող է հատկացնել մեզ,- ասում է Արմեն Խանդիկյանը:- Մենք փնտրում ու գտնում ենք հովանավորներ:

Ի տարբերություն ուրիշների, Ղափլանյանի անվան թատրոնի հովանավորներն անհատ անձինք ու մեծահարուստներ չեն, պետական կառույցներն են, որոնք լավ են գիտակցում թատրոնի եւ մասնավորապես Երեւանի դրամատիկական թատրոնի կարեւորությունը:

- Ամեն մի անհատ կարող է հովանավորել, ասենք, մեկ բեմադրություն: Բայց կամա թե ակամա իր ճաշակը կթելադրի մեզ: Երբեմն այդ թելադրանքը կարող է ցածր լինել մեր վերցրած «նշաձողից», իսկ դա նշանակում է հրաժարում մեր սկզբունքներից: Իսկ մենք դրան համաձայնվել չենք կարող: Մենք ցանկանում ենք ազատ լինել ամեն մի պարտադրանքից ու թելադրանքից:

Արմեն Խանդիկյանի խոսքերը հաստատվում են թատրոնի գործունեությամբ: Թեկուզ այն փաստը, որ Ղափլանյանի անվան թատրոնում ոչ մի մշակույթի նախարար կամ փոխնախարար իր պիեսը չի «անցկացրել», թեեւ գուցե լինեն նաեւ նախարարներ կամ փոխեր, որ կարողանան կարգին գործ ստեղծել: Բայց դա հետո գուցե լինի, եթե, իհարկե, լինի: Առայժմ այդպիսի գործեր չեն ներկայացվել...

Երեւանի Ղափլանյանի անվան դրամատիկական թատրոնում «պիկ ժամ» է. վաղը նոր բեմադրություն է բեմ ելնում: Չխանգարենք նրանց:

[illegible]

Արամ Սեփեթճեանի մեծարումը

Սեպտեմբեր 12, 2004, կիրակի օր, Գլենդէյլի հանրային գրադարանին մէջ ստուար հասարակութեան մը ներկայութեան լիբանանահայ գրող Արամ Սեփեթճեանի վաստակն ու անձը բարձրօրէն գնահատուեցաւ մեծարանքի հանդիսութեամբ մը, որ կազմակերպուած էր Թէքէեան մշակութային միութեան, Զօրք Մարզպանի հայրենակցական միութեան ու ՀԲԸՄիութեան եւ որ կը վայելէր հովանաւորութիւնը առաջնորդ Յովնան արք. Տէրտէրեանի: Մեծարեալի «Սիփան» հրատարակչութեան լոյս ընծայած «Գաղտնի պարտէզ» խորագրուած հատընտիրը ներկաներուն ներկայացնելով կազմակերպիչները կը հետապնդէին Վահան Թէքէեանի ընտրելագոյն էջերը տրամադրութեանը տակ դնել ամէն գրասէրի:

Օշին Քեշիշեանի հանդիսավարութեամբ սկսաւ ձեռնարկը, ուրուն առաջին մասով ելոյթ ունեցան ընկերներ Սարգիս Մինասեան եւ դոկտ. Մինաս Գոճայեան: Գոճայեան՝ տօրթ ելջի մը մեծարեալին նման, Սեփեթճեանի բոլոր գործերուն արդար գնահատականը ըրաւ:

Պրն Արա Պապայեան մեծարեալին յանձնեց ՀԲԸՄ-ի նախագահ Պերճ Սեդրակեանի գնահատագիրը, իսկ դոկտ. Յարութիւն Սաղրեան՝ Կալիֆորնիոյ հայ գրողներու միութեան նախագահի հանգամանքով ողջունեց օրուան մեծարեալը: ԹՄՄ Կեդր. վարչութեան փոխատենապետ Երուանդ Ազատեան ողջունելէ ետք գրողին գործունէութեան յիսնամեակը, սեղմ գիծերու մէջ մեկնաբանեց Սեփեթճեանի վաստակին յատկանիշները:

ԱՐՁԱԳԱՆՔ ԲԱՑԱՍԱԿԱՆ ԱՐՁԱԳԱՆՔՆԵՐԻՆ

Անպարտադրանք վերաբերմունք. ինչի՞ց է դա

«-Օգնի՛ր ինձ,- ասաց պատանին: - Ես մի անգամ քո մեջ լսել եմ իմ սիրածի ձայնը:

- Քեզ ո՞վ է սովորեցրել խոսել անապատի ու քամու լեզվով:

- Իմ սիրտը,- պատասխանեց Սանտյագոն»:

Կլինե՞ր արդյոք մեզանում անդրադարձ բրազիլացի գրող Պաուլո Կոելյոյին եւ իր գրականությանը, եթե Հայաստան նա չայցելեր՝ դժվար թե: Իսկ կլինեի՞ն նման արձագանքներ եւ նույնիսկ վիրավորական արտահայտություններ ընթերցողի հասցեին, եթե գրողը նման ընդունելության չարժանանար՝ գուցե ոչ: Ընդ որում երկու հանդիպումներին՝ թե՛ ՀԳՄ-ում, թե՛ ԵՊՀ-ում գերակշռում էր երիտասարդությունը:

Արվեստասերի իմ համեստ փորձառությունը գոնե հաստատել է մի բան, որ իրական արվեստը սահման չի ճանաչում, ազգային պատկանելություն՝ առավելապես: Նույնքան սքանչացում պարգեւեց ինձ «Խոան Միրո. Սա իմ երազների գույնն է» գրքի ընթերցումը, որքան Վիլհելմ Մաթեւոսյանի «Զրույցներ Մարտիրոս Սարյանի հետ» գրքի, նույնքան հոգեհարազատ է Արշիլ Գորկու արվեստը, որքան Օգյուստ Ռոդենի: Նարեկացին Նարեկացի է ու Մեծարենցը Մեծարենց, անկախ ազգային պատկանելությունից (ազգային հպարտության, ոչ երբեք սնապարծության մասին է խոսքը): Կոելյոյին՝ հայ ընթերցողի ջերմ ընդունելությունը ոմանց մոտ տարօրինակորեն զայրույթ է առաջացրել այն աստիճանի, որ ոչ միայն գրողի ստեղծագործության, նաեւ ընթերցողի հասցեին հնչում են ոչ այնքան կոռեկտ արտահայտություններ հեռուստատեսությամբ, մամուլում, առանձին խումբ ու զրույցներում:

Մինչեւ մեր բրազիլացի հյուրի այցելությունը, նրա գրականությունն արդեն ծանոթ էր հայ ընթերցող որոշակի շրջանակներին, մի մասն էլ շտապեց կարդալ նախընթաց օրերին հայերենով հրատարակված «Ալքիմիկոս» վեպը: Եղան, անշուշտ, կարծիքներ, թե այս ինչ աղմուկ են բարձրացրել, ինչ մի բան է գրել որ: Սանտյագոն Իսպանիայից վեր է կենում գնում բուրգերի միստիկական երկիրն ու ոչ մի գանձ էլ չի գտնում: Եվ կային այնպիսիք, որոնք ամեն գնով ուզում էին հանդիպել գրողին: Գրքի ազդեցության ուժը սյուժեի, լեզվի կամ գրական արտասովոր հնարանքի կամ այլ երեւույթի մեջ չէր բնավ, այլ վեպի հոգեւոր ներշնչանքի, այն ուժեղ դրական լիցքերի, որ կրում է պարզ, անպաճույճ լեզուն, այն մոգական թովչանքի, որով գրողը մոտենում է մարդուն՝ դուրս բոլոր տեսակի կեղծ կաղապարներից, շինծու դիմակներից, ազատ, ինչպես հոգին՝ իր նախաստեղծ վիճակով: Պաուլո Կոելյոն սովորեցնում է ինքնաճանաչման բարդագույն արվեստի այբուբենը, ազատագրում ներքին կապանքներից ու պարտադրանքներից, լսելի դարձնում աստվածային խորհրդի շշուկները, այդ պատճառով են նրան կոչել «Բառի ալքիմիկոս»:

Սերը պարտադրանքի ուժով չի կայանում, ասում են զոռով սիրելի չես դառնա: Այս հանդիպումներում, բարեբախտաբար, սարքովի ոչինչ չկար (սա դռներով եւ կարգախոսներով մարդկանց ստիպելով փողոց հանելը չէր), սա ինքնակամ սեր էր, հիացմունք, երբ փակ դռների հետեւում անհամբեր սպասում էին երիտասարդ աղջիկներ ու տղաներ, թեկուզ գրողի մակագրությունն ունենալու: Հայաստանում Կոելյոյին, ինչ է, պետք է շա՞տ զարմացներ նման վերաբերմունքը միլիոնավոր տպաքանակով բազմալեզու հրատարակություններից հետո: Ինչ-որ համեմատություններ են արվում նրանից առաջ եղած գրողների հետ (Մարկես, Կորտասար, Բորխես), ընդվզում, թե ինչու ակտուալ նյութերի նկատմամբ հետաքրքրություններ չունենք, մեր գրողներին ինչո՞ւ չեն կարդում ու չեն սիրում: Տեսեք նոր ժամանակներում ի՞նչ գրականություն ենք ստեղծել, Հրանտ ունենք, Աղասի Այվազյան ունենք, Գուրգեն Խանջյան, Լեւոն Խեչոյան էլ ունենք: Լավ, հետո՞ ինչ: Ի՞նչ կապ ունեն Հրանտ Մաթեւոսյանը կամ, ասենք, Մարկեսը: Եթե մի հրաշքով Մարկեսը գար ու սրանից «խայտառակ» ջերմ ընդունելություն լիներ, նույնկերպ էին «վարվելու» հեղինակի եւ իր ստեղծագործության հետ: Հայաստանյան իրադարձությո՞ւն է սա կոչվում, թե՞ պարզապես հայաստանյան ակտուալ իրականության հարազատ դրսեւորում: Մի հայ նկարիչ Հայաստանում անհատական ցուցահանդես չկազմակերպելը պատճառաբանում էր իր շուրջն ավելորդ լարվածություն ու նախանձի մթնոլորտ չստեղծելու հանգամանքով: Ծայրահեղությո՞ւն է՝ բնավ: Ուշադրությամբ հետեւեք հայ հասարակության մթնոլորտին, անտարբերների ու հիասթափվածների կամ կույր ինքնասիրահարվածների, ոչինչը, պարզունակն արժեք դարձնող միջակությունների մի ստվար բանակ՝ մեկը մյուսին չնկատող, ոչնչացնող, ինքնավերլուծումից եւ ինքնադատումից իսպառ զուրկ:

Գիտեինք, որ քար ենք շպրտում մեր մեծերի ճամփեքին, բայց օտարներին էլ՝ այ դա չգիտեինք: Հիմա էլ պարզվում է, որ գրաքննադատը պետք է ճաշակ ձեւավորի կամ ընթերցողի գրական նախասիրություններն ուղղորդի (Կոելյոյի պարագայում գրաքննադատները դերակատարում չունեցան, վերաբերմունքը չմիջնորդավորված էր): Եվ զարմանում են, թե ինչպես է հնարավոր, որ վերջին տարիների հայ իրականության, շրջափակման, արցախյան գոյամարտի, զրկանքի, սովի ու մթան գեղարվեստական արտացոլումը հետաքրքրություն չառաջացնի: Պարզվում է, որ հնարավոր է: Այդ ամենը մերկ իրականության մեջ տեսած, ապրած ու կրկին վերապրող սերունդն արվեստի մեջ դա փնտրելու անհրաժեշտություն այլեւս չի տեսնում, գուցե արվեստն ավելին է կոչված, եւ վերջապես գուցե հոգնել ենք ակտուալ կոչված սոցիալականացումից, մարդկային փոխհարաբերությունների ահռելի փլուզումներից, կամ թայֆաներից մաֆիոզ խմբերի ուռճացման մասին լսելուց, որը մեր ամենօրյա կյանքի մասն է կազմում: Ստեղծագործողին հայտնի չէ՞, որ մարդն արվեստում փնտրում է այլ սնունդ՝ քաղաքականացված եւ «ոչ ակտուալ», այլ՝ համաժամանակյա, իրական ապրում ու զգացում կրող, մարդկային ջերմություն, մտերմիկ, հարազատ վիճակներ, որ կխոսեցնի հոգին, կհուզի սիրտը: Դա հաջողվել է անել բրազիլացի գրողին, դրա համար էլ նա պարզապես սիրվեց:

[illegible]

ԾԱՂՐԱՆԿԱՐԻՉԻ ԱՉՔԵՐՈՎ

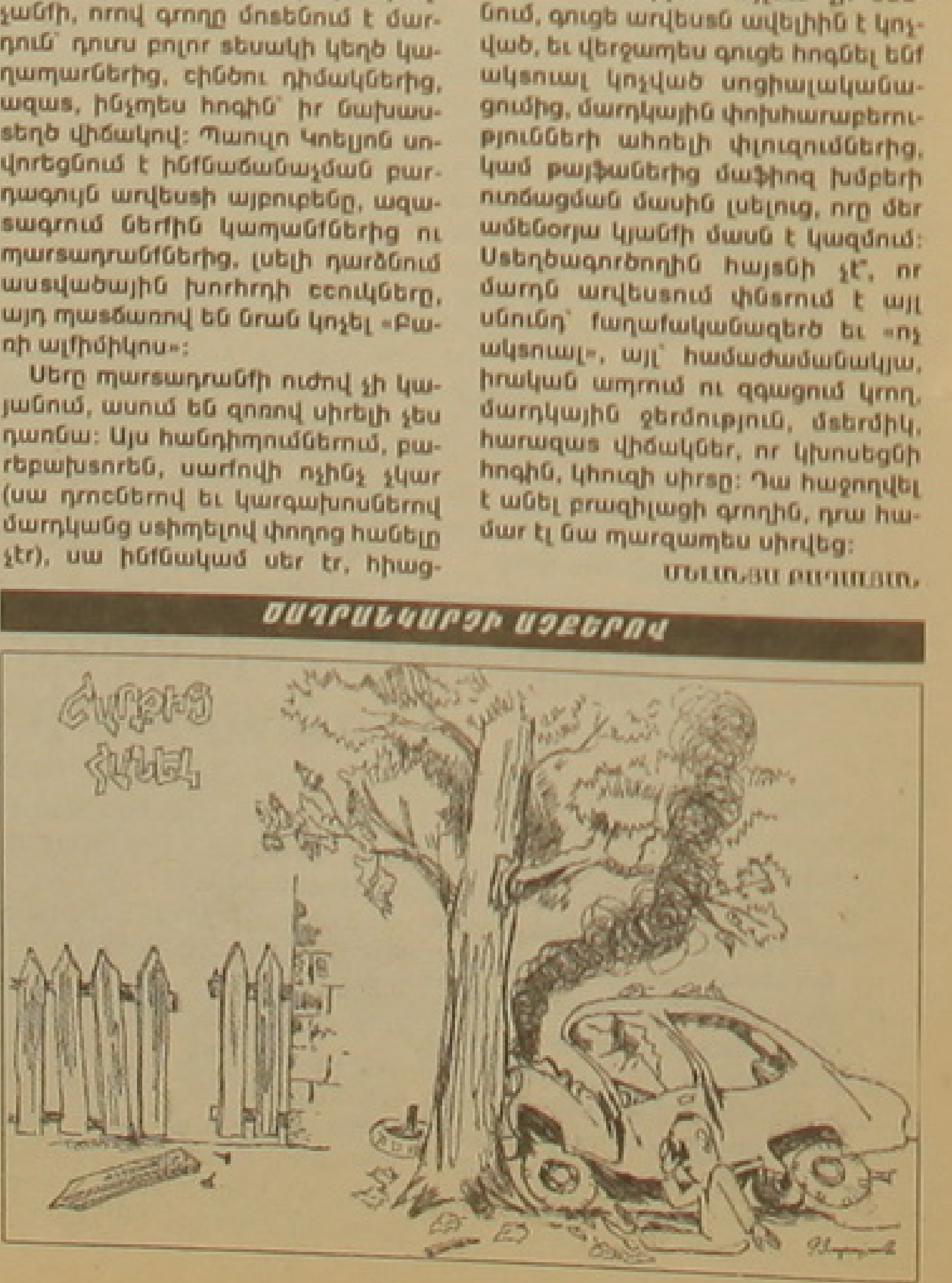

Պարտություն Անանդի թիմից

Ռեպորտաժ Զանգեզուրի պղնձամոլիբդենային կոմբինատի եւ «Ակստրիական ավիաուղիների» աջակցությամբ

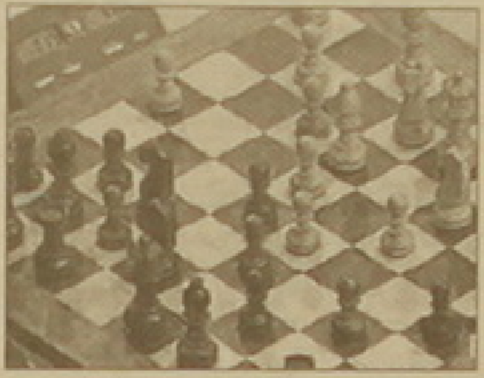

Օլիմպիադայի 5-րդ տուրն առաջին դառնությունը պատճառեց Հայաստանի տղամարդկանց հավաքականին: Մեր գրոսմայստերները հանդիպելով Անանդի գլխավորած Հնդկաստանի ուժեղ հավաքականի հետ, պարտվեցին 1,5–2,5 հաշվով: Անանդի հետ մրցեց Լեւոն Արոնյանը: Նշեմ, որ Կանադայի հետ հաջորդ մրցախաղում եւս մեր թիմը գլխավորում է Արոնյանը: Հակոբյանը, որ բավական հոգնել է Լեկոյի մարտավկայի պարտականությունները կատարելիս, իր թիմակիցներին խնդրեց օլիմպիադայում այս երկու օրերն իրեն խաղադադար տալ, որից հետո խոստացավ անցկացնել բոլոր հանդիպումները:

Եվ այսպես, Անանդի հետ խաղաց Արոնյանը: Հնդիկ գրոսմայստերը դժվարությամբ ոչ-ոքի ավարտեց հանդիպումը: Լպուտյանը եւ հաշտություն կնքեց Հարիկրիշնայի հետ: Ցավոք, Սարգսյանը կոմբինացիոն բարդություններում վրիպեց եւ պարտություն կրեց Գանգուլիից: Նույն խաղով Սաշիկիրանի դեմ բացահայտ առավելություն ստացավ Վահանյանը, բայց, ինչպես եւ նախորդ պարտիայում, վերջնախաղում աննշան անճշտությունն ի չիք դարձրեց նրա հոյակապ խաղը՝ ոչ-ոքի: Այս մրցախաղից հետո Հայաստանի հավաքականը 13 միավորով զբաղեցնում է 12-րդ տեղը: Առաջատարների հնգյակը կազմում են Ուկրաինան (16,5), Իսրայելը (16), Ադրբեջանը (15), Ռուսաստանը եւ Բուլղարիան (14,5-ական):

Երկրորդ անընդմեջ թիմային հաղթանակը տարան մեր աղջիկները, որոնք մրցում էին ամբողջովին գրոսմայստերական կազմ ունեցող Հունաստանի հավաքականի հետ: Դանիելյանը եւ Անդրեասյանը սեւերով ոչ-ոքի խաղացին Դեմբոյի եւ Մակրոպուլուի հետ, իսկ Կալվիայում մեծ վերելքով հանդես եկող Մկրտչյանը պարտության մատնեց Բոտսարիին: ՀՀ հավաքականը 9,5 միավորով բաժանում է 13–21-րդ տեղերը: Բացահայտ գերազանցությամբ առջեւում է Չինաստանը (14), որին 3 միավոր են զիջում Ռուսաստանը, Ուկրաինան եւ Ֆրանսիան:

6-րդ տուրում մեր աղջիկները (Դանիելյան, Մկրտչյան, Աղինյան) մրցում են Վիետնամի հավաքականի հետ: Տղաների մրցակիցը Կանադան է: Մեր թիմը խաղում է նույն կազմով: Նշենք, որ 6-րդ տուրի Արոնյան-Չարբոնո պարտիան ավարտվել է ոչ-ոքի:

ԶԱՎԵՆ ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆ
Մայորկա

«Յուվենտուսը» շարունակեց հաղթարշավը

Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի չորս խմբերում կայացան 3-րդ տուրի հանդիպումները: Թուրինի «Յուվենտուսը» միակն է, որ առայժմ ընթանում է առանց միավորի կորստի: Իր 3-րդ հաղթանակը «Յուվենտուսը» տոնեց Մյունխենի «Բավարիայի» նկատմամբ: Թիմին հաղթանակ պարգեւեց Պավել Նեդվեդի խփած միակ գնդակը: «Յուվենտուսը» վստահորեն գլխավորում է «C» խմբի աղյուսակը: Նույն խմբում հանդես եկող «Այաքսը», որ մեկնարկում երկու անընդմեջ պարտություն էր կրել, Թել Ավիվի «Մաքաբիի» հետ սեփական հարկի տակ անցկացրած հանդիպման արդեն առաջին խաղակեսում վճռեց խաղի ելքը՝ խփելով 3 անպատասխան գնդակ: Ընդմիջումից հետո հաշիվը մնաց անփոփոխ:

Մեծ հետաքրքրությամբ էր սպասվում Մադրիդում «Ռեալի» եւ Կիեւի «Դինամոյի» մրցավեճը: Գոլային բազում պահերով հարուստ այդ խաղի ելքը վճռեց «Ռեալի» նորեկ Մայքլ Օուենի խփած միակ գնդակը: Դա պաշտոնական մրցումներում «արքայական» ակումբում Օուենի խփած առաջին գոլն էր: Կիեւցիների գլխավոր մարզիչ Յոզեֆ Սաբոն այսպես է մեկնաբանել թիմի պարտությունը. «Ցավոք, մեր ֆուտբոլիստները բազում սխալներ թույլ տվեցին: Խաղից առաջ տղաներին հոգեբանորեն պատրաստում էինք հանդիպմանը, նշելով, որ «Ռեալը» բնավ էլ սարսափելի մրցակից չէ: Երբ մենք ճիշտ էինք գործում, գոլային պահեր էինք ստեղծում, ամեն ինչ ստացվում էր: Սակայն գնդակը կարծես կախարդված լիներ եւ չէր ցանկանում հյուրընկալվել մրցակցի դարպասում: Բացի այդ էլ մրցավարը չնկատեց «մաքուր» 11 մ հարվածը, որում եւ համոզվեցի կրկնապատկերը դիտելիս: Կաշխատենք «Ռեալին» հաղթել Կիեւում»:

«A» խմբում առաջատարի դերը ստանձնեց «Մոնակոն», որը սեփական հարկի տակ 2-1 հաշվով պարտության մատնեց «Օլիմպիակոսին»: Դաշտի տերերն առաջին իսկ րոպեներից նետվեցին բուռն գրոհների եւ արդեն 10-րդ րոպեին Սավիոլայի ու Ջեւանտոնի խփած գոլերի շնորհիվ խաղը տանում էին 2-0 հաշվով: Ընդմիջումից հետո հույներին հաջողվեց կրճատել հաշվի տարբերությունը: Խմբի մյուս խաղում «Լիվերպուլի» եւ «Դեպորտիվոյի» ֆուտբոլիստներին այդպես էլ չհաջողվեց բացել հաշիվը:

Եվրոպական մրցասպարեզում շարունակում են անհաջողությունները հետապնդել իտալական «Ռոմային», որը 3-րդ անընդմեջ պարտությունը կրեց: Ճիշտ է, «Բայերի» հետ արտագնա խաղի առաջին կեսն ավարտվեց «Ռոմայի» հաղթանակով (1-0), սակայն ընդմիջումից հետո գերմանացի ֆուտբոլիստները 3 անպատասխան գնդակ խփեցին:

«D» խմբի միանձնյա առաջատար դարձավ ֆրանսիական «Լիոնը»՝ շնորհիվ Թուրքիայում «Ֆեներբահչեի» նկատմամբ տոնած վստահ հաղթանակի (3-1): Իսկ ահա, «Մանչեսթր յունայթեդը» Պրահայում տեղի «Սպարտայի» հետ հանդիպման ժամանակ այդպես էլ չկարողացավ գտնել մրցակցի դարպասի բանալին: Ճիշտ է, անգլիական ակումբն էլ իր դարպասը պահեց անառիկ:

Մրցաշարային աղյուսակներ

«A» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Մոնակո	3	2	0	1	4-3	6
2. Օլիմպիակոս	3	1	1	1	2-2	4
3. Լիվերպուլ	3	1	1	1	2-1	4
4. Դեպորտիվո	3	0	2	1	0-2	2

«B» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Բայեր	3	2	0	1	8-5	6
2. Դինամո	3	2	0	1	7-3	6
3. Ռեալ	3	2	0	1	5-5	6
4. Ռոմա	3	0	0	3	3-10	0

«C» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Յուվենտուս	3	3	0	0	3-0	9
2. Բավարիա	3	2	0	1	5-1	6
3. Այաքս	3	1	0	2	3-5	3
4. Մաքաբի	3	0	0	3	0-5	0

«D» խումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Լիոն	3	2	1	0	7-4	7
2. Մանչ. յուն.	3	1	2	0	8-4	5
3. Ֆեներբահչե	3	1	0	2	4-9	3
4. Սպարտա	3	0	1	2	1-3	1

Փարիզը պատրաստ է մեկ միլիարդ եվրո ծախսել

Եթե Փարիզը հաղթող ճանաչվի 2012 թ. ամառային օլիմպիադայի մայրաքաղաքի համար մղվող պայքարում, ապա համաշխարհային սպորտի այդ ստուգատեսի անցկացման համար կծախսի 1,27 մլրդ եվրո: Միայն միջազգային ինֆորմացիոն կենտրոնի շինարարության համար հարկ կլինի ծախսել 53 մլն եվրո: Բացի Փարիզից, 2012 թ. օլիմպիական մայրաքաղաքի պատվին արժանանալուն հավակնում են նաեւ Լոնդոնը, Նյու Յորքը, Մոսկվան եւ Մադրիդը: Բոլոր թեկնածու քաղաքները մինչեւ այս տարվա նոյեմբերի 15-ը պետք է ՄՕԿ-ին ներկայացնեն իրենց հայտերը:

Բեքհեմը հիացած է «Արսենալով»

Եթե Բեքհեմը հեռանա «Ռեալից» եւ որոշի վերադառնալ Անգլիա, ապա կհամալրի «Արսենալի» շարքերը: Վերջինիս մարզիչը հետաքրքրվում է Անգլիայի հավաքականի ավագի ծառայություններով: Իր հերթին Բեքհեմն էլ հիացած է «Արսենալի» ցուցադրած խաղով՝ համարելով աշխարհի լավագույն թիմերից մեկը:

ԹԵՆԻՍ

Նալբանդյանի հաջող մեկնարկը

Մադրիդում անցկացվող թենիսի մրցաշարում հաջող է մեկնարկել Դավիթ Նալբանդյանը, որը երկու խաղափուլում հաղթեց Սոդերլինգին (7–6, 6–3): Հաջող հանդես եկավ նաեւ Անդրե Աղասին, որի մրցակիցը Մաքսիմ Միրնին էր: Այստեղ էլ երկու խաղափուլը բավարար եղավ հաղթողին ի հայտ բերելու համար: Աղասին մրցակցին հաղթեց 7–6, 6–3 հաշվով:

Առաջին փուլի արգելքը հաջողությամբ հաղթահարեցին նաեւ Վերդասկոն, Լյուբիչիչը, Կանյասը, Նադալը, Դյուպրուան եւ Պավելը: Հետաքրքրական է, որ մրցաշարի կազմակերպիչները նորամուծություն էին կատարել: Թենիսիստներին գնդակներ մատակարարող տղաների փոխարեն այդ գործը հանձնարարվել էր մանեկենուհիներին: Կազմակերպիչների մտահղացմամբ դա կնպաստեր հանդիպումների ժամանակ հանդիսականների թվի աճին:

Մրցումների առաջին օրը մանեկենուհիները կատարեցին իրենց առաջադրանքը: Սակայն հաջորդ օրն Իսպանիայի կառավարության ներկայացուցիչը խնդրել էր կազմակերպիչներին դադարեցնել մանեկենուհիների աշխատանքը: Աշխատանքի նախարարությունից ստացված նամակում նշվում է, որ մանեկենուհիների օգտագործման փաստը դիտարկվում է որպես կանանց խտրականություն, քանի որ սովորաբար գնդակներ են մատակարարում տղաները:

Միխայելյանն անհաջողության մատնվեց

Ցյուրիխում 1,3 մլն դոլար ընդհանուր մրցանակային հիմնադրամով մրցաշարում անհաջողության մատնվեց թենիսիստուհի Մարի-Գայանե Միխայելյանը: Մենախաղում նա 2–6, 1–6 հաշվով պարտվեց Պենետային: Անհաջող էր նաեւ նրա ելույթը զուգախաղում, որտեղ նա ընկերակցել էր ռուսաստանցի Վերա Դուշեւինային: Նրանք պարտվեցին Սալկիչ-Վայնգարտներ զույգին (2–6, 2–6):

Ցյուրիխի մրցաշարում պետք է հանդես գային Լինդսեյ Դեւենպորտն ու Սերենա Ուիլյամսը, սակայն առաջինը հիվանդության, երկրորդը՝ վնասվածքի պատճառով չկարողացան ժամանել մրցավայր:

Յարցեւի ճակատագիրը կախված է էստոնացիներից

Պորտուգալիայի հավաքականից կրած ջախջախիչ պարտությունից հետո (1–7) ռուսական լրատվամիջոցները ՌԴ հավաքականի գլխավոր մարզիչ Գեորգի Յարցեւի հրաժարականն էին պահանջել: Սակայն ՌԴ ֆուտբոլային միության նախագահ Վյաչեսլավ Կոլոսկովը հայտարարել էր, որ այդ հարցը պետք է քննարկվի Յարցեւի հետ, որից հետո որոշում կկայացվի: Եվ ահա երեկ Կոլոսկովի ու Յարցեւի հանդիպումից հետո որոշում է կայացվել, որ մարզիչը կշարունակի գլխավորել հավաքականը եւ նախապատրաստել թիմին նոյեմբերի 17-ին Էստոնիայի ընտրանու հետ խաղին: Ընդ որում, եթե այդ խաղում ՌԴ հավաքականը պարտվի, ապա պայմանավորվածության համաձայն Յարցեւն ինքնակամ պետք է հրաժարական տա: Ոչ-ոքի արդյունքի դեպքում Յարցեւի ճակատագիրը կորոշի ՌԴ ֆուտբոլային միության գործկոմը: Հաղթանակի դեպքում հավանաբար Յարցեւը կշարունակի աշխատանքը:

Մուտուին որակազրկում է սպառնում

Ռումինիայի հավաքականի եւ անգլիական «Չելսիի» հարձակվող Ադրիան Մուտուին վեց ամսից մինչեւ 2 տարով որակազրկում է սպառնում: Թիմի մարզաբազայում Մուտուից վերցված անալիզը դրական արդյունք է տվել, ինչը վկայում է, որ ռումինացի ֆուտբոլիստն արգելված խթանիչներ է օգտագործել: Ճիշտ է, առայժմ դրական արդյունք է տվել միայն այսպես կոչված «A» նմուշը: Վերջնական որոշման համար հարկ է հետազոտել նաեւ «B» նմուշը:

Ճիշտ է, Անգլիայի պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստների ընկերակցության գործադիր տնօրեն Գորդոն Թեյլորը հայտարարել է, որ պետք չէ հեռուն գնացող եզրակացություններ հանգել եւ որ հիմնականում լրագրողներն են կրակի վրա յուղ լցնում: Սակայն Մուտուի գործակալը լույս է սփռել այս պատմության վրա: Ըստ նրա, Մուտուն անհաջող էր խաղացել «Աստոն Վիլլայի» հետ պրեմիեր-լիգայի մրցախաղում, ուստի Մոուրինյոն ռումինացի ֆուտբոլիստին չէր ընդգրկել ՊՍԺ-ի հետ չեմպիոնների լիգայի խաղին նախապատրաստվող խաղացողների ցանկում: Փարիզյան հանդիպումից հետո «Չելսիի» երեք ֆուտբոլիստներ, որոնցից մեկն էլ Մուտուն էր, չէին մասնակցել հերթական մարզմանը: Եվ ահա «Չելսիի» գլխավոր մարզչի պահանջով Մուտուին ենթարկեցին դոպինգ-ստուգման: Գործակալը նաեւ տեղեկացրել է, որ Մուտուն իրեն խոստովանել է կոկաին օգտագործելու փաստի առթիվ:

Պարզվում է, որ նախկինում էլ Մուտուն արգելված խթանիչներ է օգտագործել եւ նրա գործակալը ստիպված է եղել փրկել ֆուտբոլիստին: Մուտուի խնդրանքով գործակալը Կլաուդիո Ռանյերիին հայտնել էր, թե իբր ֆուտբոլիստի մայրը հիվանդ է, եւ վերջինս գնացել է տուն՝ մորը տեսակցության: Իրականում Մուտուն մեկնել էր Բուխարեստ զվարճանալու: Գործակալի կարծիքով, թմրանյութեր օգտագործելու պատճառը Մուտուի ընտանեկան բարդ իրավիճակն է: Մուտուն վերջերս բաժանվել էր կնոջից եւ դատարան էր դիմել որդուն՝ Մարիոյին իր մոտ թողնելու հայցով: Փորձելով մոռանալ նախկին կնոջը, Մուտուն սիրավեպ էր սկսել 27-ամյա պոռնոաստղ Լաուրա Անդրեզանի հետ, որոնց սիրային արկածները լրագրողները հանրության սեփականությունն էին դարձրել:

Ընդհանրապես, վերջին շրջանում Մուտուի եւ «Չելսիի» գլխավոր մարզիչ Ժոզե Մոուրինյոյի հարաբերությունները լարված են: Վերջինս ֆուտբոլիստին չի կարող ներել, որ նա առանց թույլտվության մեկնել էր Ռումինիայի հավաքականի ընկերական հանդիպմանը: Շատերը կարծում են, որ Մոուրինյոն վրեժխնդիր է եղել՝ հարկադրելով Մուտուին դոպինգ-ստուգում անցնել: Ինչեւէ, բացառված չէ, որ նոյեմբերի 17-ին Երեւանում կայանալիք Հայաստան-Ռումինիա ընտրական մրցախաղին որակազրկման պատճառով չմասնակցի ռումինացիների առաջատար Ադրիան Մուտուն: Դա, ինչ խոսք, մեծ կորուստ կլինի Ռումինիայի ընտրանու համար: Իսկ թե որքանո՞վ այն կնպաստի Հայաստանի հավաքականի հաջող մրցելույթին, դժվար է ստույգ պատասխան տալ:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Ծանուցում

ԱՌԱՋԻՆ ԼՈՒՐԸ՝ ԱՌԱՋԻՆ ԱԼԻՔՈՎ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՌԱԴԻՈ

«ՌԱԴԻՈԼՈՒՐ»

լրատվական-վերլուծական ծրագիր
ամեն օր՝ ուղիղ եթերում
ժամը 6.00, 8.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00 (հայերեն եւ ռուսերեն),17.00, 18.00, 22.00, 23.00
Օպերատիվ լրատվություն՝
On-line ռեժիմով

www.armradio.am

Հրաչյա Ղափլանյանի անվան
Երեւանի դրամատիկական թատրոն
Հոկտեմբերի 23-ին եւ 30-ին

Նոր ներկայացում

Վիլյամ Շեքսպիր «ՄԱԿԲԵԹ»

Բեմադրության հեղինակ՝
թատրոնի գեղարվեստական ղեկավար,
ՀՀ արվեստի վաստակավոր գործիչ — Արմեն Խանդիկյան

Նկարիչ՝ — Կարեն Գրիգորյան
Երաժշտական ձեւավորումը՝ — Աշոտ Փափազյանի եւ Արմեն Խանդիկյանի

Գլխավոր դերում՝
ՀՀ ժողովրդական արտիստ — Արթուր Ութմազյան

ՇՏԱՊ ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է

կապիտալ վերանորոգված 3 սենյականոց բնակարան, բնական գազով: Գինը *27.000 դոլար:*

Հասցեն՝ Թբիլիսյան խճուղի, 1-ին նրբ., 1-ին շենք, 16/3 հարկում: Շամպայն-գինիների գործարանի հարեւանությամբ: *Հեռ.՝ 28-57-56:*

PROF AL LLC

«ՊՐՈՖ ԱԼ» ՍՊԸ-Ն ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է
ՍԵՓԱԿԱՆ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹՅԱՆ

ՓՐՓՐԱՊԼԱՍՏ
(պենոպլաստ)

ՑԱՆԿԱՑԱԾ ՉԱՓԵՐԻ ԽՏՈՒԹՅԱՆ ՔԱՆԱԿՈՒԹՅԱՆ

մանրամասներն
Հեռ. /374 1/ 398 711, 544 296

ՑԱՎԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

Հայ-իրանական մշակութային «Միհր» ակումբը եւ Հայաստանում ԻԻՀ դեսպանատան մշակութային կենտրոնը հայտնում են իրենց խորին ցավակցությունը «Միհր» հանդեսի գլխավոր խմբագիր, պատմական գիտությունների թեկնածու **Մանուկ Նիկոլի Մանուկյանի** վաղաժամ մահվան կապակցությամբ:

Հանգուցյալի հուղարկավորությունը տեղի կունենա *հոկտեմբերի 21-ին, ժամը 12:00-ին* հետեւյալ հասցեով՝ Տիգրան Մեծի 40բ, բնակ. 21:

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 21.10.2004թ. ժ.9.00 ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները.

ISO ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	507.61	502.50	512.70
EUR	1	ԵՎՐՈ	639.08	635.20	642.90
RUR	1	Ռուս. ռուբլի	17.43	16.40	18.50

ՀԱՍԱՐԱԿԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

ՀՀ բնապահպանության նախարարության ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալությունը՝ ի կատարումն ՀՀ ջրային օրենսգրքի պահանջների եւ ՀՀ կառավարության 07.03.03 թ. NN 217-Ն եւ 218-Ն որոշումների, ծանուցում է **ՀՀ Գեղարքունիքի մարզի Արգիճի գետի վրա** «Հիդրոէլեկտրոգացիա» ՍՊԸ-ի կողմից կառուցվող ՓՀԷԿ-ի ջրօգտագործման թույլտվության նախագծի:

Գործունեությունից կեղտաջրեր չեն առաջանում:

Բոլոր շահագրգիռ անձինք, ովքեր կցանկանան ծանոթանալ փաստաթղթի նախագծի նախնական տարբերակին, կարող են աշխատանքային օրերին, ժամը 17–18-ը դիմել ՀՀ ջրային ռեսուրսների կառավարման գործակալություն (հասցեն՝ Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ):

Հասարակայնության կողմից փաստաթղթի նախնական տարբերակի լսումը տեղի կունենա 2004 թ. նոյեմբերի 1-ին, ժամը 16.00-ին Կառավարական 3-րդ տուն, 5-րդ հարկ, 541 սենյակ:

ՀՀ ՋՐԱՅԻՆ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԸ ՀՐԱՎԻՐՈՒՄ Է ԱՃՈՒՐԴԻ

ԱՃՈՒՐԴԻ են հանվում ամերիկյան կահույք, էլեկտրասարքեր, մեքենաներ եւ գեներատորներ (միաֆազ եւ եռաֆազ): Աճուրդային վաճառքը կկայանա ***հոկտեմբերի 23-ին եւ 24-ին ժամը 10:00-ից մինչեւ 16:00*** կամ էլ մինչեւ ապրանքների ամբողջական իրացումը ԱՄՆ դեսպանատան Արարատյան 90 հասցեում գտնվող պահեստում (մուտքը Շահումի փողոցի կողմից, որը հայտնի նաեւ որպես Շահվերդյան փողոց): Ապրանքը զննելու համար կարող եք գալ ուրբաթ օրը, հոկտեմբերի 22-ին ժամը 16:00-ից մինչեւ 20:00: Եկեք, տեսեք, գրանցվեք, իսկ շաբաթ եւ կիրակի օրերին համեցեք գնումները վաճառվելու են այնպես, ինչպես կան ***(ԱՄՆ դեսպանատունը վաճառքի հանված ապրանքների որակի վերաբերյալ երաշխիքներ չի տրամադրում):*** Տեղում կվաճառվեն զովացուցիչ ըմպելիքներ ու ուտեստներ:

Այն ֆիզիկական անձինք, ովքեր մաքսային վճարումներից զերծ գնումներ կատարելու իրավունք չունեն, պարտավոր են ապրանքը գնելուց հետո ՀՀ համապատասխան մարմինների հետ կարգավորել հարկային եւ մաքսային վճարումների հետ կապված հարցերը:

Ուշադրություն. կիրառվելու է աճուրդային վաճառքի նոր ձեւ, որը թույլ կտա գնել միայն մի բան: Եթե ուզում եք գնել մեկ հատ աթոռ, ապա ԳՆԵՔ ՄԻԱՅՆ ՄԵԿ ԱԹՈՌ: Եթե ուզում եք գնել մեկ հատ սառնարան, ապա ԳՆԵՔ ՄԻԱՅՆ ՄԵԿ ՍԱՌՆԱՐԱՆ: Այս աճուրդը մեծածախ վաճառք չէ:

Մանրամասն տեղեկությունների համար կարող եք զանգահարել ԱՄՆ դեսպանատուն Ռոբերտ Քրուպին, Սվետլանա Հարթին կամ Արտաշես Չոմոյանին հետեւյալ հեռախոսահամարներով. **527001, 524840, 524872:**

A STAR ALLIANCE MEMBER

սկսած՝ $ 559*
Վիեննա եւ եվրոպական այլ քաղաքներ

սկսած՝ $ 859*
Միացյալ Նահանգներ

սկսած՝ $ 899*
Կանադա

սկսած՝ $ 1549*
Ավստրալիա

* Համառոտ դրամով, հարկերն ու տուրքերը ներառված չեն, գործում են հատուկ պայմաններ:

Ծախսեք մղոնները "Miles & More" ծրագրով

Ուղեւորների առավել ճկուն տեղափոխության համար «Ավստրիական ավիաուղիներն» այժմ առաջարկում է շաբաթական իր 5-րդ թռիչքը:
Նոյեմբերի 1-ից սկսած Դուք կարող եք Երեւանից Վիեննա ուղեւորվել շաբաթվա բոլոր օրերին՝ բացի շաբաթ եւ կիրակի օրերից:
Այսուհետեւ Դուք կարող եք Երեւանից 559 դոլարով մեկնել Վիեննա եւ անվճար շարունակել ուղեւորությունը եվրոպական 12 այլ քաղաքներ՝ Փարիզ, Լոնդոն, Ամստերդամ, Ֆրանկֆուրտ, Պրահա եւ այլուր:
Եվրոպայում ամենաարագ եւ հարմար փոխադրման կենտրոնը՝ Վիեննայի օդանավակայանը հանդիսանում է Ձեր առաջին դարպասը դեպի եվրոպական այլ վայրեր, Հյուսիսային Ամերիկա, Ասիա եւ Ավստրալիա, միացնելով Ձեզ ավելի քան 130 քաղաքների հետ:
Վայելեք ավստրիական հռչակավոր հյուրընկալությունը եւ բիզնես կարգում մեր մրցանակակիր ծառայությունները թռիչքի ողջ ընթացքում:

Հավելյալ տեղեկությունների համար դիմել մեր գրասենյակ՝ **www.austrianairlines.am, ☎ 51 22 01** կամ Ձեր նախընտրած ավիագործակալությանը:

VIE Vienna International Airport
EUROPE'S BEST ADDRESS

Austrian

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունյաց 70ա Գրանցման թիվ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 20.10.2004 Գինը՝ 100 դրամ